

Torsdagen den 12 januari

Kl. 12.00–16.08

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 12, 13 och 14 december justerades.

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2016/17:204

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:204 Brott mot äldre

av Lars-Arne Staxäng (M)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 27 januari 2017.

Stockholm den 4 januari 2017

Justitiedepartementet

Anders Ygeman (S)

Enligt uppdrag

Martha Renström

Interpellation 2016/17:213

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:213 Räddningstjänstpersonal i beredskap

av Daniel Bäckström (C)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 27 januari 2017.

Stockholm den 10 januari 2017

Justitiedepartementet

Anders Ygeman (S)

Enligt uppdrag

Daniel Ström

Rättschef

Prot. 2016/17:53
12 januari

Interpellation 2016/17:214

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:214 En polishögskola i Rosengård
av Tobias Billström (M)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 27 januari 2017.

Stockholm den 4 januari 2017

Justitiedepartementet

Anders Ygeman (S)

Enligt uppdrag

Martha Renström

Interpellation 2016/17:218

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:218 Försämrad postutdelning i glesbygden
av Lotta Finstorp (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 31 januari 2017.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 10 januari 2017

Näringsdepartementet

Peter Eriksson (MP)

Enligt uppdrag

Margareta Gårdmark Nylén

Ämnesråd

§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

EU-dokument

KOM(2016) 723 till civilutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 8 mars.*

KOM(2016) 759 och KOM(2016) 862 till näringsutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 8 mars.*

KOM(2016) 853 till finansutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 8 mars.*

Anf. 1 Förvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Stig Henriksson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att kontrollfunktionerna verkligen ska fungera och för att riksdagen via normala kanaler ska få relevant information om de brister som finns.

För en demokratisk rättsstat är det viktigt med ett väl fungerande integritetsskydd. Förvarsunderrättelseverksamheten är en verksamhet som omgärdas av stark sekretess. Just därför är den noga reglerad i lag och förordning, bland annat i syfte att värna enskildas personliga integritet.

Vi har därför också skapat olika kontrollmekanismer som kompletterar och delvis överlappar varandra. Kontrollmyndigheten Statens inspektion för förvarsunderrättelseverksamheten har till exempel i uppgift att kontrollera att förvarsunderrättelsemyndigheterna följer de aktuella författningarna.

Jag delar inte Stig Henrikssons syn att kontrollen inte fungerar. Tvärtom är det regeringens uppfattning att systemet för att värna den personliga integriteten vid signalspaning i förvarsunderrättelseverksamhet fungerar på det sätt som avsetts i lagstiftningen. Försvarets radioanstalt ska i sin verksamhet beakta både den personliga integriteten och myndighetens uppgift att bedriva en effektiv förvarsunderrättelseverksamhet.

Riksrevisionen lämnade i januari 2015 sin rapport om Statens inspektion för förvarsunderrättelseverksamhetens kontroll av förvarsunderrättelseverksamheten. Riksrevisionens övergripande slutsats var att inspektionen har fått förutsättningar för att kunna bedriva kontrollverksamheten på ett effektivt sätt och att den utför de uppgifter som myndigheten har enligt lagar och förordningar.

Riksdagen uttryckte vid sin behandling av regeringens skrivelse om Riksrevisionens rapport att den ser positivt på hur kontrollen fungerar. Vid den senaste riksdagsbehandlingen av regeringens årliga skrivelse om resultatet av föregående års uppföljning och granskning av signalspaning i förvarsunderrättelseverksamhet uttalade riksdagen att systemet för att värna den personliga integriteten vid signalspaning i förvarsunderrättelseverksamhet fungerar på det sätt som avsetts i lag och förordning.

Beträffande Datainspektionens granskning av Försvarets radioanstalt, som Stig Henriksson hänvisar till, välkomnar jag denna granskning. Kritiken avser att radioanstalten inte genomför regelbundna logguppföljningar i förvarsunderrättelseverksamheten, och myndigheten ska senast den 1 maj 2017 till Datainspektionen lämna en skriftlig redogörelse för vidtagna och planerade åtgärder avseende en central logganalysfunktion.

Försvarets radioanstalt har meddelat att myndigheten nu genomför nödvändiga åtgärder. Jag anser att det är viktigt att Försvarets radioanstalt slutför det pågående arbetet med att vidta åtgärder för att säkerställa att de personuppgifter som behandlas skyddas. Förvarsdepartementet avser också att ta del av Försvarets radioanstalts redovisade åtgärder.

Mot denna bakgrund anser jag att det i dag inte behöver vidtas några extra åtgärder för att existerande kontrollfunktioner av Försvarets radioanstalts verksamhet ska fungera. Det gör de nämligen redan. Att det då och

då lämnas synpunkter från olika kontrollorgan är just ett tecken på att kontrollerna fungerar och bidrar till att successivt utveckla och stärka integritetsskyddet.

Anf. 2 STIG HENRIKSSON (V):

Herr talman! Jag tackar försvarsministern för svaret.

Sjuk sak dör aldrig, sa de gamla islänningarna, och så är det nog med den FRA-lag som riksdagen antog 2008 och som Vänsterpartiet sedan dess har varit kritisk till.

Nu har vi alltså det förhållande att den offentliga delen av Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten, Siun, på åtta år i sina rapporter, som regering fått och riksdag sedan behandlat i form av en skrivelse från regeringen, just aldrig hittat något att anmärka på. Inte heller har det särskilda råd, Integritetsskyddsrådet, som instiftades och som består av högt uppsatta jurister utsedda direkt av regeringen slagit larm någon gång.

Lika lite har försvarsutskottet, som regelbundet besöker FRA och informeras om verksamheten, fått några signaler om att allt inte står rätt till i den bästa av världar.

I stället får vi läsa i Dagens Nyheter att Försvarets radioanstalt slarvar med personliga uppgifter och att loggfiler över hur anställda söker bland den personliga informationen följs upp för dåligt. Detta slår Datainspektionen fast efter en granskning, och samma brister påtalades redan 2010. Därmed lever FRA inte upp till kravet i personuppgiftslagen. Det utlovas en förbättring i år.

Vidare kan vi i DN läsa att FRA 2009 hos myndigheten Krigsarkivet begärde att personuppgifter från spaningen skulle få sparas för all framtid – men villkorat. Uppgifterna skulle bara få användas för historiska, vetenskapliga eller statistiska ändamål. Arkivet skulle ha hög sekretess i 95 år. Nu visar det sig att man har blandat underrättelserapporter om aktuella, pågående händelser med historiska data. Det finns också frågetecken om vilka på myndigheten som har möjlighet att läsa rapporterna.

Om det särskilda rådet kan vi i DN läsa att det på åtta år inte har slagit larm till myndigheten en enda gång trots att andra granskningar vid upprepade tillfällen har hittat allvarliga brister. Rådet verkar inte fungera så bra, för vid vart fjärde sammanträde har bara en person funnits på plats.

Regeringen har uppenbarligen känt till dessa brister men inte riksdagen och svenska folket, för bristerna framgår i ett till nyligen hemligstämplat dokument från Siun – ett dokument som DN fått ut.

Men försvarsministern är uppenbarligen nöjd med hur systemet fungerar. Han är nöjd med att Siuns rapporter inte visar på några fel. Han är också nöjd och välkomnar när fel hittas. Vare sig FRA får kritik eller inte får kritik anser ministern tydligen att det bevisar att kontrollen fungerar. Det blir lite moment 22 över det.

Frågorna kvarstår: Borde inte åtgärder vidtas när fel hittas och inte rättas till på sex långa år? Är det inte ett tecken på att systemet inte fungerar?

Är det inte åtminstone lite pinsamt efter alla dessa fina rapporter att det är via medierna de brister jag har redovisat här kommer fram?

Anf. 3 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Min syn är att FRA:s verksamhet är mycket viktig för Sverige. Denna verksamhet bidrar till att skapa relevanta beslutsunderlag

för att vi ska kunna föra en självständig, aktiv säkerhets-, utrikes- och försvarspolitik. Det är särskilt viktigt i en osäkrare värld.

FRA ger alltså viktiga bidrag till det svenska totalförsvaret. Man ger också en god bild av vad som sker i Östersjöområdet, man följer militära övningar och utvecklingen i närområdet och man ger en bra uppfattning av Rysslands strategiska planering på längre sikt.

FRA är också en väsentlig del av det svenska cyberförsvaret. Förra året, 2016, hade vi ungefär 100 000 cyberattacker. Det var bland annat från statliga angripare mot svenska mål. Det handlar om intrångsförsök, kapningar av svenska datorer och olika typer av angrepp. FRA rapporterar löpande om sådant här till bland annat Säpo. Det handlar också om att bekämpa internationell terrorism.

Det är viktigt att klargöra denna typ av uppgifter så att man ser vilken väsentlig betydelse denna verksamhet har.

Så till de rapporter som har lämnats om olika saker som man vill följa upp inom ramen för FRA:s verksamhet. Vad gäller till exempel det som läggs i Krigsarkivet är det uppgifter som behandlas för underrättelseändamål och som behöver sparas för att man ska kunna gå tillbaka och se vad som skrevs tidigare. Det kan också handla om att en mottagare hör av sig och vill fråga om en rapport.

Efter ett antal år finns inte det behovet. Rapporten ska då bevaras för historiska ändamål enligt det beslut som har fattats i Krigsarkivet. Enligt lagen om behandling av personuppgifter i FRA:s försvarsunderrättelse- och utvecklingsverksamhet får uppgifterna bevaras för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål.

Siuns synpunkter går ut på att FRA bör ha tydligare rutiner för när och hur detta ska ske. Sådana rutiner är nu under utarbetande. Siun säger själva att det rör sig om ett påpekande från deras sida om att de tycker att FRA kan göra det bättre men att det inte är i form av det man kallar för allvarlig kritik. Det är dock en tydlig markering.

FRA har kommenterat att de anser att Siun har rätt i att FRA bör ha tydligare rutiner för hur och när de ska avskilja historiska uppgifter från aktuella uppgifter. Nu är förbättrade rutiner under utarbetande.

Frågan är vad det kan vara för typ av uppgifter. Det kan vara uppgifter som handlar om en militär övning i ett annat land eller om vad en eventuell terrorgrupp planerar när det gäller attentat eller annan verksamhet. FRA håller på att se över sina rutiner så att det ska finnas tydliga regler för när en rapport går från att vara aktuell till att vara en historisk handling.

När det gäller antalet granskningsärenden har Siun genomfört drygt 80 sådana ärenden för FRA, varav 14 har lett till någon form av synpunkt. Det är en något lägre andel än för övriga granskade myndigheter. Om Siun skulle hitta allvarliga fel kan de beordra FRA att avsluta inhämtning eller överlämna ärenden till åklagare. Så har inte skett.

Jag tycker att det är rimligt att fundera på vad som är rimliga proportioner i denna debatt.

Anf. 4 STIG HENRIKSSON (V):

Herr talman! Jag vill understryka att jag delar ministerns uppfattning att FRA har en viktig uppgift och sköter många uppgifter väl. Men ministern beskriver hur det borde fungera, inte riktigt hur det fungerar.

Prot. 2016/17:53

12 januari

Svar på
interpellationer

När det gäller de anmärkningar man får om hur man hanterat uppgifterna för historiska och andra ändamål godkändes ansökan 2009, och 2017 är det fortfarande inte till fyllest ordnat. Det tyder inte på någon brådska i ärendet.

Jag tycker att det är allvarligt när de rapporter och skrivelser som utskott och riksdag får visar en bild och verkligheten en annan. Jag kan inte vara tillfreds med det.

Jag kan ta fler exempel. Det avslöjades 2013 att USA:s underrättelsetjänst NSA har massövervakat miljontals människor, inklusive vänligt sinnade staters stats- och regeringschefer och internationella organisationer – nästan vem som helst. Återigen: Vem avslöjade FRA:s inblandning i detta? Jo, det var SVT:s *Uppdrag granskning*.

När den grävande brittiske journalisten Duncan Campbell vittnade om NSA-skandalen i EU-parlamentet i september 2013 pekade han, vid sidan av Storbritannien och USA, ut Sverige och FRA som den viktigaste parten i den globala övervakningsverksamheten.

I många länder har man inlett omfattande granskningar av ländernas inblandning, men så icke i Sverige. Jag vet inte om det är för att man inte vill störa den omhuldade transatlantiska länken eller vad det är, men nog finns det mycket att titta på. Jag vill därför fråga ministern: Är det inte, med tanke på vad som nu har avslöjats men också vad som tidigare har avslöjats, dags att göra en rejäl genomlysning av det som uppenbarligen är ganska skevt?

Det finns många andra exempel man kan ta, men jag nöjer mig med dessa så länge. Därmed inte sagt att allt FRA gör inte är bra. Som jag betonade görs många positiva saker, och det är en viktig uppgift, inte minst i de tider vi befinner oss i. Men det är oerhört känsligt när befogenheter ges som riskerar människors personliga integritet på det sätt som lagstiftningen medger. Därför är det viktigt att man sköter detta inte bara bättre än de flesta myndigheter utan mer eller mindre utan fel. Om det uppstår fel ska det inte ta sex, sju eller åtta år att rätta till dem. Det är fruktansvärt allvarligt.

Som jag sa hittades fel för flera år sedan: Datainspektionen för sju åtta år sedan och Siun för sex sju år sedan. De är inte tillrättade än, men det ska bli bättre. Jag tycker att det är lite märkligt med en sådan senfärdighet i en så viktig fråga.

Anf. 5 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Det är bra att vi är överens om att FRA har en väsentlig och viktig uppgift och att deras verksamhet när det gäller underrättelseinhämtning med hänsyn till totalförsvarets behov och den inhämtning som sker i förhållande till terrorismbekämpning är viktig.

När det gäller de olika sakerna menar jag fortfarande att man får välja lite vad man använder för ord. När man lyssnar på Stig Henriksson – å ena sidan är verksamheten bra och viktig, men å andra sidan finns den andra delen – får man nästan bilden att detta är en verksamhet som verkligen är på fallrepet eller att situationen är katastrofal. Det menar jag att den verkligen inte är.

Den analys som görs av de myndigheter som har att agera här är att de återkommande ger olika synpunkter och för resonemang med FRA och att

FRA har meddelat att de är beredda att vidta olika typer av åtgärder och också gör det. Jag har försökt beskriva att man gör något åt situationen.

Jag tror att Stig Henriksson skulle ha utmärkta möjligheter att via kontakt med FRA besöka dem och föra ett direkt resonemang med representanter för FRA i denna fråga. Det går kanske även att arrangera ett möte med representanter för Siun för att framföra eventuella synpunkter men också få en redogörelse för hur de försöker arbeta med detta.

Några kommentarer till olika journalistiska arbeten som har skett när det gäller denna verksamhet har jag inte.

Vi agerar inte när det gäller Siuns verksamhet. Det skulle förvåna mig oerhört mycket om deras verksamhet har någon bäring på en analys av vad effekterna skulle kunna bli för den transatlantiska länken. Vad jag vet har vi heller inte, när vi formulerade lagstiftningen eller förutsättningarna för uppföljningsarbetet kring lagstiftningen, haft några sådana ambitioner eller sidointressen i sammanhanget.

Jag upprepar det jag sa: Om det är så att Siun skulle ha hittat några allvarliga fel kan de beordra FRA att avsluta inhämtning eller överlämna ärenden till åklagare. Detta har hittills inte skett.

Det är kanske när det gäller hur allvarlig en situation är som jag och Henriksson skiljer oss åt. Jag tycker inte att det i dag finns något behov av att vidta extra åtgärder för att existerande kontrollfunktioner för Försvarets radioanstalt ska fungera bättre. Vi har redan den typen av kontrollfunktioner.

Att det då och då lämnas synpunkter från olika kontrollorgan är tecken på att man följer upp verksamheten och bidrar till att successivt utveckla och stärka integritetsskyddet. I grunden handlar detta arbete om att göra en bra verksamhet bättre.

Anf. 6 STIG HENRIKSSON (V):

Herr talman! Mina frågor kvarstår. Jag har besökt FRA, liksom flera av mina partikamrater. Även försvarsutskottet besöker FRA regelbundet. Hittills har vi inte nåtts av informationen, som vi i stället har fått ta del av via medierna. Det tycker jag är allvarligt.

Mina frågor kvarstår alltså, men jag vill addera en till. Om det nu är Siun som vi mer eller mindre helt ska förlita oss på för denna granskning tycker jag att det vore klädsamt om alla partier fanns representerade i Siun. Min fråga till statsrådet är om han är beredd att verka för att alla partier ska vara representerade där och om det är detta som är kungsvägen till kontroll för riksdagen.

Man ska alltid tänka på sitt eftermäle. Nu ser ministern frisk och kry ut, så det är inte någon diagnos jag ställer här, men jag tänkte sluta ungefär som jag började, med de gamla islänningarna. I *Hávamál* står:

Fänad dör, fränder dör, själv dör du även;
ett vet jag som aldrig dör; dom över död man.

Anf. 7 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Domen över död man kan man alltid fundera på. En viktig del i ett sådant förfarande, om det nu är viktigt och väsentligt i sammanhanget, kan vara att man ser till att man aktivt stöder en för svenska staten och den svenska säkerheten oerhört väsentlig och viktig verksamhet. Det

kan också vara ett sätt att agera och kanske inte bidra till att överdriva kritik och eventuella invändningar.

Henriksson skulle kanske fundera på om han verkligen på djupet har diskuterat sina frågor med ledningen för FRA. Jag tror säkert att FRA-ledningen är beredd att ställa upp på den typen av resonemang. Jag har själv varit med på denna typ av utskottssammandrag, och det kanske inte alltid är så att tiden där räcker till för att man ska gå till botten om man har ett mycket specificerat intresse.

Representation i olika styrelser må vara en sak. Men man kan också möta Siuns ledning om man har specifika frågor och saker som man vill att de redogör för. Den möjligheten finns alltså. Bara för att man har haft ett möte är det inte detsamma som att man har gått på djupet med den eventuella problematik som man funderar över.

Vi har nu haft lite tid att diskutera detta, och jag har gett regeringens syn på detta. Vi tycker att det är viktigt att man följer upp verksamheten, och vi följer upp de rapporter som finns. Vi tycker att kontrollen fungerar, och vi har sett att man har genomfört 80 granskningsärenden. 14 av dessa ärenden har lett till synpunkter, och FRA försöker ändå jobba i detta sammanhang.

Man har möjlighet från Siun att avsluta inhämtning och överlämna ett ärende till åklagare om man anser att det är nödvändigt och om det finns allvarliga fel. Så har hittills inte skett.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 5 Svar på interpellation 2016/17:201 om miljökrav vid militärövningar

Anf. 8 Förvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Carl Schlyter har ställt följande frågor till mig om Försvarsmaktens övning Aurora:

Vad avser jag att göra för att säkerställa att neurotoxisk färg och andra miljöfarliga ämnen inte ska spridas mer än absolut nödvändigt under övningen?

Hur kommer jag att säkerställa att räddningstjänsten har kunskap om och kompetens för att hantera eventuellt farliga kemikalier vid olyckor?

Kommer jag också att säkerställa att man till exempel inte målar om under övningen med i Sverige förbjudna färger, eller inte använder andra kemikalier som är förbjudna i Sverige?

Hur avser jag att säkerställa att utländska styrkor blir informerade om de svenska nationella undantagen och vilka av deras undantag som inte gäller i Sverige?

Försvarsmakten har i linje med regeringens försvarspolitiska inriktning för perioden 2016–2020 planerat Försvarsmaktens genomförande av försvarsmaktsövning Aurora under hösten 2017.

Övningen syftar till att öka Försvarsmaktens samlade förmåga att möta en eskalerande väpnad konflikt i vårt närområde. Scenariot lägger ramen för försvar av eget territorium efter ett strategiskt överfall mot Sverige. Detta ska åstadkommas genom trovärdighet i krigföringsförmågan och vi-

dare förstärkas genom tillgänglighet av dugliga krigsförband och Försvarsmaktens nära samarbete tillsammans med andra myndigheter, företag, organisationer och stater.

Det enskilt viktigaste under inriktningsperioden är att öka den operativa förmågan i krigsförbanden. För att kunna åstadkomma en större operativ förmåga är större komplexa övningar med alla vapengrenar nödvändiga.

Övningen är planerad att genomföras under perioden den 11–29 september 2017 med en huvudsaklig övningsperiod med förband den 19–27 september.

All den internationella militära övningsverksamhet som bedrivs i Sverige genomförs enligt svensk lagstiftning och i linje med de miljötillstånd som gäller för respektive skjutfält och övningsområde. Försvarsmaktens verksamhet på skjutfält omfattas av miljöprovning enligt miljöbalkens regelverk. Utländska förband som övar på svenskt territorium har att följa svensk lagstiftning. Svensk räddningstjänst och Försvarsmakten har kompetens att hantera farliga kemikalier vid olyckor.

Svensk lag gäller och bestämmer förutsättningarna, dimensioneringen och genomförandet av övningen på svenskt territorium.

Anf. 9 CARL SCHLYTER (MP):

Herr talman! Jag önskar herr talmannen och försvarsministern en god fortsättning.

Jag tycker inte att jag har fått svar på mina frågor. Försvarsministern konstaterar att försvarets huvuduppgift i dessa övningar är att stärka sin förmåga, och det är helt sant. Försvarsministern konstaterar vidare att räddningstjänsten har kompetens att hantera detta och att svensk lag ska gälla i Sverige.

Det var inte detta som min fråga handlade om. Min fråga handlade om *hur* vi säkerställer att räddningstjänsten har kunskap om eventuella kemikalier som de inte är bekanta med i och med att de är förbjudna i Sverige och att andra länder har nationella undantag för försvarsändamål för att använda dessa kemikalier. Hur säkerställer vi att vi har kunskap om existensen av dessa kemikalier och att räddningstjänsten har rätt utrustning och kompetens att hantera dessa, som alltså till vardags inte finns i Sverige?

När det gäller den andra frågan om miljötillstånden för försvarets övningsverksamhet har man vid miljöprovningen berättat vad man tänker göra. Det finns till exempel regler om försöksverksamhet med nya vapen. Hur gör vi om det finns blyoxider i raketmotorkrut som vi inte har i Sverige, eller om de använder andra varianter av tändsprängämnen? Det finns blyazid, blypikrat och blystyfnat i olika ammunitionstyper.

Många utländska militära fordon har hexafluorpropan för militärfordorens brandsläckning som de måste få tillstånd att använda när de kommer hit.

Det finns sexvärt krom i tätskikt på aluminium och magnesium inom flygvapnen. Hur säkerställer vi att vi har kunskap om vad de för in i Sverige och hur de använder det?

Försvaret har fått tillstånd att använda bränslen och smörjmedel som finns i deras drivmedelskatalog. Men Nato använder även andra som inte finns med i försvarets drivmedelskatalog.

Prot. 2016/17:53
12 januari

Svar på
interpellationer

Min fråga är därför: Hur vet vi vilka ämnen som de använder här? Hur säkerställer vi att de uppnår erforderliga tillstånd? Hur säkerställer vi att de har kunskap nog att följa svensk lagstiftning? Miljöbalken har dels ett kunskapskrav, dels ett bevisbördekrav att det är nödvändigt, dels en försiktighetsprincip som innebär att man ska undvika det som inte är nödvändigt, dels produktvalsprincipen. Hur säkerställer försvarsministern att utländska styrkor har kunskap om detta och kan följa svensk lag?

Anf. 10 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Försvarsmaktens verksamhet på skjutfält och i övningsområden omfattas av miljöprövning enligt miljöbalkens regelverk. Det bygger på de punkter som Schlyter redovisar här. Det är i så fall i samband med miljöprövningen och en uppföljning av dessa delar som man får analysera och göra de konstateranden som behövs. De regelverk som gäller i Sverige gäller alltså även för utländska förband som övar på svenskt territorium.

Försvarsmakten kommer på sedvanligt sätt att behandla övningens genomförande i ett särskilt tekniskt avtal med deltagande länder. Enligt de rutiner som då gäller upplyser Försvarsmakten de utländska förbanden närmare om det svenska regelverkets innehåll. Då menar jag att alla delar i den typen av regelverk måste omfattas.

Anf. 11 CARL SCHLYTER (MP):

Herr talman! Utländska styrkor har egna regleringar. De har sin Force Health Protection Act och så vidare. Då har jag en undran när det gäller att det kan uppstå en konflikt i detta sammanhang, där man gör en annan bedömning och där man har fått ett lagligt nationellt undantag men där Sverige har valt att detta undantag inte är strategiskt nödvändigt för Försvarsmaktens behov.

Hur hanterar vi en eventuell konflikt mellan utländsk lag och svensk lag, mellan internationell lag och svensk lag? I artikel 396 i EU-fördraget sägs det att utländska styrkor kan ha undantag av försvarsintresseskäl att ens meddela vilka ämnen de använder. Hur tänker försvarsministern agera vid en eventuell konflikt? Tänker han säga: Tyvärr, om du inte vill berätta vilka ämnen som du har med dig kan vi inte acceptera detta eftersom du inte har förutsättningar att följa svensk lag? Eller kommer försvarsministern att kräva att man för att få öva här ska ange vilka ämnen man använder? Och om utländska styrkor har ämnen som är mycket skadliga, och som inte till vardags hanteras i svensk räddningstjänst, hur avser försvarsministern och annan ansvarig minister då att säkerställa att räddningstjänsten får information och kunskap i god tid så att de kan förbereda sig för insatser vid eventuella olyckor med ämnen som de till vardags inte skulle behöva hantera?

Anf. 12 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Det är väl också så att vi nu diskuterar myndighetsutövning. Försvarsministerrollen innefattar inte myndighetsutövning i den här typen av delar, utan det är myndigheternas uppgift att klara ut det. Jag säger det för att vi ska få rätt perspektiv på debatten.

Det är alltså Försvarsmakten som ansvarar för givna miljötillstånd. Är det så att brott begås mot tillstånden blir det i första hand en fråga för Försvarsmakten att driva. Är det utländsk personal som har brutit mot ett miljötillstånd löses frågan om ersättning enligt gällande avtal med landet i fråga.

Vi har också ett statusavtal som heter PFF SOFA och är tillämpligt för militär övningsverksamhet med Nato och PFF-länder. Enligt avtalet åtar sig ett värdland att inte utkräva ersättning för skada på statlig egendom som används av dess militära styrkor. Skada på annan statlig egendom löses genom överenskommelse mellan de berörda staterna eller genom skiljedomar. Skada på tredje mans egendom löses genom överenskommelse eller dom i enlighet med den mottagna statens regler om vad som gäller vid anspråk som härrör från de egna väpnade styrkornas verksamhet.

Det finns alltså regelverk för den här typen av bitar, men det är Försvarsmakten som har ansvaret att se till att givna miljötillstånd följs. Det är också Försvarsmakten som har att föra den här typen av resonemang kring vad olika tillstånd innebär, och det är svenska regler som gäller i dessa sammanhang – både på skjutfält och på övningsfält. De omfattas av miljöprövning enligt miljöbalkens regelverk. Carl Schlyter har själv hänvisat till detta och redogjort för vilka huvudpunkter som ingår i det.

Anf. 13 CARL SCHLYTER (MP):

Herr talman! Jag tror att vi båda har en god bild av vad som är myndighetsutövning och vad som är regeringens ansvar. Vad jag blir lite oroad av är att försvarsministerns svar, såsom jag tolkar det, innebär att försvarsministern anser det lämpligt att överlåta åt Försvarsmakten att avgöra om utländska styrkor ska kunna använda i övrigt förbjudna ämnen i Sverige, eller att man accepterar dessa med hjälp av undantagsregler i internationell lagstiftning.

Hur ska vi annars tolka det faktum att man om man vill förändra en verksamhet i god tid måste skicka in ansökningar om förändrad verksamhet till länsstyrelsen? Kan försvarsministern redogöra för om Försvarsmakten inför en internationell övning någonsin har ansökt om tillstånd hos länsstyrelsen för förändrad verksamhet – till exempel för att uppfylla kravet om att ett vapen som inte förut har använts i Sverige kommer att användas? Under den här övningen vet jag säkert att åtminstone ett vapensystem kommer att användas som inte förut har använts i Sverige. Har en ansökan skickats in om detta?

Har försvarsministern sett till att Försvarsmakten har en god balans? Vad har försvarsministern gett för instruktioner till Försvarsmakten gällande vilka avvägningar som ska göras mellan militärstrategiska mål och upprätthållandet av ett fullgott miljöskydd?

Anf. 14 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Frågan om exakt hur övningen ska utformas och vad respektive land ska göra är ännu inte slutligt behandlad och klargjord, utan där är vi inne i en process. Samtidigt tycker jag inte att det är rimligt att jag som minister intervenerar i denna typ av processer, utöver mina befogenheter, och utövar en typ av myndighetsstyrning som skulle resultera i att jag relativt snabbt förpassades till konstitutionsutskottet för granskning. Här måste vi i stället gå på det regelverk som finns.

Det är svenska regler som gäller. Det är miljötillstånd som gäller för de skjutfält och övningsområden som är. Det görs miljöprovningar, och det är miljöbalkens regelverk som gäller. Det är Försvarsmakten som är ansvarig för den här typen av frågor. Min vetskap om Försvarsmakten bygger på att man är grannlaga i olika sammanhang. Vi har också regelverk för hur man hanterar situationen om givna miljötillstånd inte följs. Bjuder vi in ett land som sedan medvetet bryter mot de miljötillstånd som finns blir det naturligtvis också negativt för en fortsättning och möjlighet att bedriva den typen av verksamhet med det landet i fortsättningen.

Till dess motsatsen är bevisad förutsätter jag alltså att svenska regelverk och de lagar vi har respekteras.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2016/17:186 om sjömäns skattevillkor

Anf. 15 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Hans Rothenberg har frågat mig vad jag avser att göra för att ge svenska sjömän som tjänstgör i andra länder rimliga skattevillkor i Sverige samt vilka förändringar jag vill se i det nordiska skatteavtalet som ger svenska sjömän rimliga villkor att arbeta efter.

Frågan verkar främst ha sin grund i det nordiska skatteavtalet och beskattningen av personer som bor i Sverige och arbetar på fartyg registrerade i andra nordiska länder. Utgångspunkten för att besvara frågan är att det nordiska skatteavtalet ger Sverige rätt att beskatta arbetsinkomster som personer som bor i Sverige har från arbete ombord på fartyg med nordisk flagg. Det är rimligt; man kan begära att personer som visserligen arbetar på sjön men bor och utnyttjar allmän välfärd i Sverige betalar skatt på samma nivå som gäller för andra bosatta i Sverige.

Nu har dock Sverige valt att till stora delar ensidigt avstå från denna beskattningsrätt. Det har främst gjorts som en anpassning till nordiska särregleringar i fråga om beskattning av ombordanställda, för att underlätta för grupper som annars skulle få en särskilt ogynnsam beskattning. Jag tänker här främst på anställda på danska så kallade DIS-fartyg. Som rättstillämpningen har visat omfattar dessa undantag dock inte ombordanställda på fartyg som används inom verksamhet i oljeindustrin. Det verkar vara denna grupp Hans Rothenberg nu lyfter fram.

Det är inte uppenbart för mig vilka skäl som finns för att dessa, i många fall välavlönade, personer ska betala lägre skatt än andra i Sverige boende. I stället bör frågan ges en allsidig belysning nästa gång det nordiska skatteavtalet omförhandlas i dessa delar.

Anf. 16 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Jag hoppas att mina argument ska vara lika starka som min förkylda röst är svag. Jag tackar ministern för svaret.

Ett stort antal svenskar som arbetar på norska supplyfartyg har tilläggsbeskattats efter en ny tolkning av det nordiska skatteavtalet. Ärendet har nått ända upp i Skatterättsnämnden, och det handlar om hur det nordiska skatteavtalet ska tolkas. Skatteverket har sedan några år tillbaka gjort en

ny tolkning av hur personer från ett nordiskt land som arbetar ombord på supplyfartyg i ett annat nordiskt land ska beskattas.

I korthet handlar det aktuella fallet om att svenskar som arbetat på supplyfartyg på norsk sockel tidigare endast har betalat skatt i Norge men numera ska dels betala full skatt i Norge, dels skatta även i Sverige – men då efter att den norska skatten räknats av. För den enskilde sjömannen kan det bli fråga om att betala en tilläggsskatt på mellan 30 000 och 100 000 kronor. Det är summor som är betydande för vilken privatperson som helst, oavsett inkomst.

Det finns problem i förhållandet att sjömän – det är kvinnor och män, från matrosar till sjökaptener och från maskinpersonal till stödpersonal i kök och service ombord på fartygen – arbetar utomlands stora delar av året. De arbetar ofta mer än halva året i ett annat land. Det är personer som ofta jobbar tolvtimmarspass sju dagar i veckan. Här är det inte tal om några ob-tillägg eller någon övertidsersättning. Här handlar det om helt vanlig vardag för svenska arbetande personer.

Min främsta fråga till finansministern var vad ministern avser att göra för att ge svenska sjömän som tjänstgör i andra länder – det kan vara andra länder än bara Norge – rimliga skattevillkor även i Sverige. Min andra fråga var vilka förändringar ministern vill se i det nordiska skatteavtalet som ger svenska sjömän rimliga regler att arbeta efter.

På de här båda frågorna fick jag inget svar. Däremot fick jag höra ett resonemang om att det i många fall rör sig om välavlönade personer, som ska betala lägre skatt än andra i Sverige boende.

Välavlönade personer? Jag vet att denna debatt följs i tv och på nätet. Jag vet att vänner inom både Sjöbefälsföreningen och Seko sjöfolk är väldigt intresserade av detta, eftersom det berör deras medlemmar. Detta berör personal som många gånger arbetar för låga löner, långt bort från hem och familj, med på många sätt obekväma arbetsbelastning, arbetstid och arbetsplats.

Dessa människor vill finansministern svepa undan genom att säga att det i många fall handlar om välavlönade personer och att det därför inte är något problem.

Herr talman! Jag tycker inte att vi ska göra skillnad på människor utifrån några premisser – vare sig utifrån kön, religion eller inkomst. Alla människor är värda en rimlig och rättvis behandling. Men som skattereglerna ser ut nu är det inte rättvist. Jag undrar: Står finansministern fast vid att det här bara berör välavlönade personer?

Anf. 17 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Frågan är vad som är en rättvis och rimlig beskattning. Hur mycket lägre skatt ska människor som arbetar på sjön ha än människor som arbetar i Sverige? Hur mycket lägre skatt ska en sjökaptan ha än en undersköterska, som arbetar i Sverige? Det är inte uppenbart att den argumentation som Hans Rothenberg för är den enda rimliga.

Det är inte optimalt att det delvis är olika beskattning för sjömän som arbetar utomlands. Vissa regler gäller till exempel för dem som arbetar på vissa fartyg i Norge, medan andra beskattningsregler gäller för dem som arbetar inom oljeverksamheten. Detta är som sagt inte optimalt.

Men det som Hans Rothenberg efterfrågar är en vidare skattenedsättning än den som finns i dag. Detta skulle innebära att en större grupp svenskar skulle betala lägre skatt än människor som arbetar i Sverige. Då måste man ställa sig frågan om det är rimligt att människor som arbetar på sjön har ännu lägre skatt än människor som arbetar i Sverige. Det finns en nedsättning av skatten för dessa människor via det särskilda avdrag som man får när man arbetar på sjön.

Bakgrunden till de regler som vi har är det danska DIS-registret. När danskarna införde detta register, som innebar att man i praktiken inte tog ut någon löneskatt för anställda på de färjor som går i Öresund, ledde det till att rederierna betalade betydligt lägre lön, de facto en nettolön. Resultatet blev att svenska anställda på dessa fartyg fick en nettolön men sedan fick full beskattning i Sverige, vilket naturligtvis ledde till en orimlig situation för dessa personer. Då infördes det här undantaget.

Men när man gjorde detta undantag kom det att omfatta även andra personer, som inte hade nettolön. Detta innebär att det finns personer som inte har nettolön men som ändå inte betalar någon skatt i Sverige. Det är detta undantag som Hans Rothenberg nu vill sätta ned ytterligare.

Om man skulle utvidga det här undantaget ytterligare på det sätt som Hans Rothenberg föreslår finns det en risk att det kommer in människor i den gruppen som inte är beskattade i något annat land. Då skulle vi alltså få in personer som i så fall helt skulle undvika beskattning, vilket jag tror att både Hans Rothenberg och jag menar vore olyckligt.

Självklart finns det i denna grupp både personer som har höga löner, exempelvis befäl, och personer som har lägre löner. Det handlar alltså både om personer med högre löner och om personer med lägre löner.

Anf. 18 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Jag tackar ministern för ett något mer utvecklat och nyanserat svar.

Men problemen kvarstår. Det är ganska komplicerat för personer som arbetar till sjöss, beroende på att skattereglerna styrs väldigt mycket av fartyget som de är ombord på.

Det finns vissa kriterier som gäller, exempelvis att arbetsgivaren ska vara stationerad inom EES-området och att fartyget ska vara oceangående mer än 180 dagar om året.

Beskattning av svenska sjömän bygger på var fartyget befinner sig, inte var sjömannen i sig arbetar. Det kan alltså röra sig om en person som mönstrar på i Mauretanien och mönstrar av i Sydafrika och som är ute och arbetar på olika fartyg i ett halvår. Men alla dessa fartyg i sig gör inte mer än 180 dagar om året utanför Europa, och då beskattas sjöpersonalen utifrån var fartyget har befunnit sig under året i stället för utifrån var personalen har arbetat.

Detta borde finansministern se som en ganska orimlig situation. Jag skulle vilja fråga finansministern om hon ser någon möjlighet att ändra dessa regler så att beskattningen följer var personen i fråga arbetar, inte var arbetsplatsen – det vill säga fartyget – i sig under ett år har befunnit sig när sjömannen inte har varit ombord.

Herr talman! Skattereglerna är alltså olika beroende på om man arbetar utanför Sverige eller i Sverige. I finansministerns svar står det att man drar nytta av den svenska välfärden. Det gör man förstås, under den tid man är

hemma. Men under den tid som man inte är hemma nyttjar man inte den svenska välfärden. För många sjömän handlar detta om mer än ett halvår.

De som arbetar inom oljeindustrin i Norge utnyttjar inte den svenska välfärden utan är utskrivna ur det svenska socialförsäkringssystemet. Svenska sjömän som arbetar för norska offshoredare har socialt skydd genom norska NAV.

Jag vill upprepa att detta arbete, som finansministern kallar välavlönat, ofta innebär tjänstgöring tolv timmar om dagen, sju dagar i veckan, utan ersättning för övertid eller tjänstgöring på helger. Detta är en ganska extrem form av arbete.

Det som har hänt är att Skatteverket sedan en tid tillbaka har gjort en ny tolkning av detta avtal. Sjöpersonal som har varit ute och arbetat utifrån vissa villkor, kanske i decennier, drabbas nu av kraftig efterbeskattning.

Jag vill hävda att detta inte är rimligt. Det borde också, när man sätter fingret på det, leda till att det görs en justering av dessa förhållanden.

Anf. 19 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Reglerna för hur sjömän beskattas är väldigt komplicerade. Det handlar bland annat om att det finns särskilda undantagsregler i den svenska lagstiftningen – om man har en sjöinkomst får man en skatte-reduktion i Sverige.

Det är generellt så att människor som jobbar på sjön betalar lägre skatt än människor som arbetar i Sverige. Man kan argumentera för att detta är rimligt, givet att man inte fullt ut nyttjar den svenska välfärden på samma sätt som människor som alltid befinner sig i Sverige.

Men reglerna styrs också av de olika skatteavtal som vi har. Det handlar ofta om att svenskar jobbar i andra nordiska länder, och då styrs detta av det nordiska skatteavtalet.

Dessa regler är oerhört komplicerade. Det kan till exempel finnas en regel som gäller för de allra flesta, men en annan regel som gäller för dem som jobbar på fartyg som har något samband med den norska oljeindustrin, vilket beror på att Norge kräver att vi ska ha särskilda villkor för all verksamhet som har med den norska oljeindustrin att göra.

Det finns, som sagt, skatteundantag och skattenedsättning för människor som arbetar på sjön. Detta gäller i Sverige, och därutöver finns även ytterligare nedsättning eftersom Sverige ensidigt avstår från att beskatta en del av de inkomster som vi har rätt att beskatta via det nordiska skatteavtalet.

Det är detta ensidiga avstående från att ta ut skatt som vi enligt avtalet har möjlighet att ta ut som Hans Rothenberg tycks vilja utvidga, även om jag inte har sett några sådana förslag i den moderata budgetmotionen.

Det som Hans Rothenberg föreslår skulle också kunna leda till att en del människor inte betalar skatt någonstans, och det tror jag är ett problem som också Hans Rothenberg ser. Det vore naturligtvis inte lyckligt.

När det gäller den fråga som Hans Rosenberg ställer om man skulle se olika på detta finns det en annan regel, nämligen för oceangående fartyg. Att göra en förändring i den regeln, så att det spelar mindre roll var fartyget är flaggat och mer var fartyget befinner sig, är inte en fråga som jag har satt mig in i. Jag skulle gärna vilja göra det innan jag svarar på den frågan.

Anf. 20 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Den här lagstiftningen inrättades för 30 år sedan och var tänkt som en tillfällig brygga mellan det gamla sjömansskattesystemet och ett nytt uppdaterat system som skulle matcha det vanliga skattesystemet. Men det nya kom aldrig, utan det provisoriska blev permanent med bara mindre justeringar efter klagomål från EU.

Det finns ett examensarbete på 30 poäng från Lunds universitet som beskriver det här utomordentligt väl. Jag tror att finansministern, när hon sätter sig in i de här reglerna och avtalen för oceangående fartyg, med nöje kan läsa den.

Man kan jämföra med engelsk lagstiftning. Den är inte fullt så komplicerad. Där räcker det att sjömannen som arbetar på ett fartyg är borta från England halva året för att få en annan beskattning. Vill man krångla till det finns det också möjligheter att göra relevanta områdesbegränsningar. Då skulle fjärr- och närfartsdefinitionen kunna vara en möjlig ingång.

Reglerna måste vara klara, tydliga och förutsägbara. Det är många sjöarbetande människor i Sverige, tyvärr inte så många som vi hoppas att det ska bli när tonnageskatten har kommit på plats. Men det är många som hoppas på att finansministern och regeringen ska ta tag i den här frågan på allvar och se det som en möjlighet att till viss del beskatta människor som bor kvar i Sverige och arbetar i sjöfart utomlands. Risker är att man bosätter sig i ett annat land. Då blir det noll skatteintäkter till Sverige.

Efter 30 år borde det vara dags att se över det här. Jag hoppas och utgår från att finansministern kommer att ta tag i den här frågan och att vi kan debattera den utifrån mer positiva utgångspunkter framöver.

Anf. 21 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Ja, fartygsnäringen är en viktig näring för Sverige och betyder mycket för jobb och sysselsättning i flera delar av landet. Regeringen har också visat intresse för den här näringen, inte minst genom att vi äntligen har genomfört förslaget om tonnageskatt, som ju har legat i långbänk under de åtta år som Moderaterna satt i Finansdepartementet. Nu har vi äntligen fått tonnageskatteregleringen, vilket jag hoppas leder till att vi kommer att få fler fartyg som är flaggade i Sverige men också fler människor i Sverige som arbetar inom sjöfarten.

Det är viktigt att påminna om att sjöinkomst, vilket det inte alltid låter som när man lyssnar på Hans Rothenberg, beskattas lägre än andra inkomster i Sverige, så vi har en skatterabatt för människor som har en sjöinkomst. Då är det viktigt att ställa sig frågan vilka ytterligare nedsättningar av skatten människor som arbetar på sjön ska ha utöver den generella nedsättningen som alla har. Det blir naturligtvis orimligt om de som har en nettolön via det danska DIS-registret ska betala full skatt i Sverige. Sedan är frågan hur många fler som ska omfattas av det undantaget, hur många av dem som de facto har en bruttolön, en fullständig lön, som också ska få den extra nedsättningen.

Vi vill att det ska vara någon form av likabehandling och rimlig beskattning. Men det kan naturligtvis vara så att många människor som arbetar i Sverige och betalar full skatt inte tycker att det är fullt rimligt om andra som har sjöinkomster ska betala väldigt mycket lägre skatt än de själva. Det är en aspekt på rimlighet i beskattningen som är viktig att ta med här.

Den här frågan kan säkert komma upp nästa gång vi omförhandlar det nordiska skatteavtalet. Då återkommer jag gärna till diskussionen.

Prot. 2016/17:53
12 januari

Svar på
interpellationer

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2016/17:188 om skatten och entreprenören

Anf. 22 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jörgen Warborn har frågat mig vilka initiativ jag är beredd att ta för att förbättra Sveriges företagsklimat och skapa konkurrenskraftiga skattenivåer.

Sverige är en liten, öppen ekonomi i en global omvärld. Förutsättningarna för svenska företag att växa och expandera på en internationellt konkurrensutsatt marknad är betydande för sysselsättningen, tillväxten och det svenska välfärdssamhället. Det är mer än bara skattenivåer som avgör ett lands konkurrenskraft. Enligt World Economic Forums senaste rapport har Sverige förbättrat sin konkurrenskraft och klättrat från en niondeplats till en sjätteplats i rankningen av 138 länder.

Regeringens näringspolitik syftar till att göra det enklare för företag att utveckla och driva sin verksamhet. Goda skattemässiga villkor för investeringar är viktigt så att svenska företag även i framtiden ska kunna konkurrera, växa, exportera och anställa fler. Regeringen fortsätter därför arbetet med att skapa långsiktigt hållbara företagsregler. Det sker bland annat genom fortsatt arbete med Företagsskattekommitténs förslag att skapa skattemässiga villkor som är mer lika vid finansiering av eget och lånat kapital och samtidigt förbättra konkurrensvillkoren i svensk ekonomi. För att underlätta för små och unga företag att rekrytera och behålla nyckelpersoner föreslår regeringen vidare att lättnader i beskattningen av personaloptioner införs i vissa fall. I syfte att minska skattefusk och skatteundandragande föreslår regeringen att bland annat uppgifter om utbetalda ersättningar för arbete och skatteavdrag på individnivå, det vill säga per betalningsmottagare, ska lämnas löpande till Skatteverket. Uppgifterna ska normalt lämnas månadsvis i en arbetsgivardeklaration i stället för årligen i en kontrolluppgift. Ett sådant förslag kan också leda till en sundare konkurrens.

Det är samtidigt viktigt att se att den skatt som betalas går till att finansiera och underhålla ett fungerande samhällssystem – ett system som utgör själva förutsättningen för företagen att verka och utvecklas. Sverige är en stabil rättsstat med en välfungerande infrastruktur och en effektiv offentlig sektor, vilket utgör själva grunden för ett sunt affärsklimat och effektiv produktion. Sverige är också en välfungerande välfärdsstat där alla har rätt till utbildning, sjukvård och ekonomiskt stöd. Allt detta är en förutsättning för att företagen ska få tillgång till utbildad arbetskraft, som kan bidra till verksamheten med hela sin potential. Företagens skatter bör alltså inte enbart ses utifrån kostnadssidan. Utan dem hade nämligen företagens möjligheter att växa och utvecklas varit mycket sämre.

Anf. 23 JÖRGEN WARBORN (M):

Herr talman! Jag vill tacka finansministern för svaret.

I en alltmer globaliserad värld med alltmer ökad rörlighet blir skattekonkurrensen viktig för att säkerställa att bolag stannar i Sverige, startar i Sverige och flyttar till Sverige. Det är så vi säkrar att jobben blir fler och utanförskapet mindre.

Nyligen har bolagsskatten sänkts i Danmark, Norge, Finland och Storbritannien liksom i Tyskland för några år sedan. Storbritannien kommer 2020 att ha lägst bolagsskatt inom G20 med 17 procent. Det uttalade syftet med detta är att locka till sig investeringar och därmed jobb till landet. Efter brexit diskuteras ytterligare skattesänkningar där. Nu är det bara några dagar kvar tills Trump sätter sig i Vita huset, och även där har det pratats om långtgående bolagsskattesänkningar. I presidentvalskampanjen i Frankrike, som snart går in i ett slutskede, har sänkta skatter också lyfts fram.

I ministerns svar nämns Sveriges sjätteplats i World Economic Forums Global Competitive Index. Jag tycker att det är väldigt glädjande att Sverige ligger långt fram i den undersökningen, och jag antar att finansministern delar min åsikt. Det är två områden som nämns i rapporten som extra viktiga för att Sverige ska kunna fortsätta att förbättra sin konkurrenskraft. Det ena är en mer flexibel arbetsmarknad och det andra är skatter som stimulerar till arbete.

Det står så här i rapporten: "Sweden has dropped 26 places to 120th in terms of the effect of taxation on incentives to work". Översatt: Sverige har tappat 26 platser i den senaste undersökningen till plats 120 när det gäller skatter som stimulerar till arbete – alltså plats 120. Låt mig påminna om vad finansministern sa i sitt första inlägg: Det är 138 länder som mäts. Och Sverige ligger på 120:e plats, vilket utifrån ett konkurrensperspektiv är nära botten när det gäller skattefrågan.

Samtidigt som World Economic Forums index visar att vi behöver lägga om våra befintliga skatter för att stärka konkurrenskraften är regeringen i färd med att göra motsatsen. Hitintills har skatterna höjts med ungefär 40 miljarder, och tittar man på de utredningar som är på gång ser det ut som att ytterligare 23 miljarder kan komma att införas.

Jag vill fråga finansminister Magdalena Andersson om hon anser att höjningarna av skatterna leder till ökade drivkrafter till arbete. Kommer jobben att bli fler om man höjer skatten på entreprenörskap och hårt arbete?

Anf. 24 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag är väl medveten om de olika delarna i denna rankning. De visar just det som jag ofta brukar diskutera här i talarstolen med Moderaterna, nämligen att man inte bara kan titta på effekterna av skatten på arbete och företagande utan också vad man använder skattepengarna till.

Trots att vi har höjt skatten och därmed sjunker i den här rankningen gör sättet vi använder pengarna på att vi ändå stiger så många placeringar att svensk konkurrenskraft sammantaget ökar med regeringens politik, enligt World Economic Forum. Vi ökar i rankningen på en rad områden, till exempel när det gäller att vi kraftigt har förbättrat statsfinanserna jämfört med när Moderaterna fanns i Finansdepartementet. Vi har hoppat upp 30 placeringar.

Moderaterna vill gärna bortse från det faktum att man inte bara kan titta på skatteuttaget; man måste också titta på vad pengarna används till. Regeringens samlade politik är enligt World Economic Forum bättre för Sveriges konkurrenskraft än när Moderaterna styrde landet.

Prot. 2016/17:53

12 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 25 JÖRGEN WARBORN (M):

Herr talman! Vi bortser inte alls från vikten av att använda skattepengarna på ett bra sätt, tvärtom. Vi tittar naturligtvis bredare och inte bara på skattefrågorna. Men skattefrågorna är en viktig aspekt, och det lyfter World Economic Forum upp. De rekommenderar Sverige att titta på bland annat skatterna som en av två viktiga frågor.

Herr talman! I tisdags träffade jag Fredrik som är vd för ett it-bolag i Kista. Han grundade sitt bolag för elva år sedan tillsammans med en kollega. De är i dag sju anställda och har dessutom tre heltidsinhyrda konsulter, som jag tror är systemutvecklare. De är alltså två delägare och har inget externt kapital.

Han berättade för mig att de tre fyra första åren var ganska påvra. När man startar ett bolag är intäkterna inte helt säkrade. Han sa att det inte var fråga om hur mycket lön man kunde ta ut, utan om det skulle bli någon lön över huvud taget. Efter tre fyra år hade bolaget börjat röra sig lite, och det gick allt bättre. Då insåg de att för att möta kundernas efterfrågan var det dags att anställa den första personen. Men då påverkades kostnaderna för bolaget mycket. De var två och skulle bli tre. Det handlar om en ganska stor tillväxt, vilket gjorde att de själva fick hålla tillbaka sin löneutveckling. Han berättade att han under de där åren i princip levde på sin fru.

Under de tre senaste åren har bolaget varit lönsamt och omsätter ungefär 11 miljoner. Det ser ut att gå ännu bättre om några år. De har 70 procent av omsättningen utomlands. Han berättade för mig att reformen med 3:12-reglerna som infördes 2006 eller 2007 – jag minns inte exakt – gör att det i framtiden kommer att bli bra för honom. Han tog risken att gå från ett stort bolag med bra lön och ett tryggt arbete in i entreprenörskap för att utveckla något, anställa människor och leva på en väldigt låg lön för han såg att det skulle löna sig och skulle kunna bära frukt i framtiden.

Nu är han där. Företaget går allt bättre. Det finns nu möjlighet att ta ut en utdelning. Men utredningsförslaget om 3:12-reglerna har gjort honom väldigt besviken och lite frustrerad. Han hade varit på ett informationstillfälle med sin revisor. Och om jag uppfattade saken rätt gick de där i korridorerna och pratade om hur man skulle förhålla sig till utredningen och vad man skulle kunna göra som ett resultat av den. Tre olika funderingar rörde sig i rummet. Ska man börja skatteplanera för att undvika reglerna? Ska man i stället anställa i andra länder? Eller ska man flytta företaget och etablera sig i ett annat land?

Det här handlade om Fredrik och ett bolag i Kista. Men före jul mötte jag också ett annat bolag i Hallands inland som hade en ungefär likadan berättelse.

Moderaterna tillsatte utredningen om 3:12 för att underlätta ägarskiften i fåmansbolag. Sedan dess har regeringen kidnappat utredningen, och det enda syftet verkar nu vara att höja skatten på entreprenörskap. Vi anser fortsatt att man ska underlätta vid generationsskiften. Vi anser dock inte att man kraftigt ska höja skatten på entreprenörer som i sin tur skapar jobb och tillväxt.

Vad har finansministern för råd till Fredrik och hans kollegor på it-bolaget? Ska de skatteplanera, anställa i andra länder eller flytta bolaget utomlands?

Anf. 26 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag noterar att konkurrenskraften inte var något Jörgen Warborn ville fortsätta tala om. Utan nu är vi tillbaka med moderater som skräms med regeringens skattepolitik. De menar att den kommer att minska sysselsättningen och företagandet i Sverige.

Detta har Moderaterna hållit på med i två och ett halvt år nu. Men tittar vi på resultatet av regeringens politik ser vi att sysselsättningen ökar och arbetslösheten sjunker. Sverige har en mycket hög tillväxt jämfört med många andra länder, och statsfinanserna har förbättrats.

Låt oss titta mer konkret på 3:12-utredningen. Det är en utredning som har kommit in, vi har tagit emot den och den har nu skickats ut på remiss. Regeringen kommer naturligtvis att noga läsa remissinstansernas synpunkter, och sedan kommer vi att ta ställning till hur vi avser att gå vidare med frågan.

I grunden handlar det om hur mycket lägre skatt entreprenörer ska betala än andra människor som arbetar i Sverige. Hur mycket lägre skatt ska en entreprenör ha jämfört med exempelvis en undersköterska? Entreprenörer tar stora risker, och man kan därför argumentera för att skatten ska vara lite lägre. Diskussionen handlar om *hur* mycket lägre skatt entreprenören ska betala än undersköterskan.

Anf. 27 JÖRGEN WARBORN (M):

Herr talman! Finansministern menar att jag skräms med regeringens egen utredning. Vad jag försökte göra var att berätta om Fredrik som jag träffade och om hur han och andra bolag resonerar. Jag tycker att detta snarare borde skrämma finansministern och regeringen, för det betyder att skatteintäkter kommer att försvinna från landet.

Sysselsättningen ökar och tillväxten är god. Ja, konjunkturen är god, så det är egentligen inte så märkligt.

3:12-utredningen är inte den enda utredning som regeringen har på gång. Bensinskatten ska höjas och en finansskatt ska införas. Det talas om vägslitageavgift och flygskatt. I röret, så att säga, ligger 23 miljarder i skatthöjningar, vilka i många fall drabbar företagen.

Jag tycker att det är märkligt att man vill höja skatten på entreprenörskap och jobb. Enligt regeringens egen budget kommer 980 000 människor att vara i utanförskap år 2020 – alltså nära 1 miljon människor i utanförskap. Ska dessa gå från bidrag till jobb krävs arbetsgivare som vill anställa dem. Vi vet att fyra av fem personer som får jobb får det i ett småföretag. Då är det märkligt att regeringen riktar in sig mot entreprenörer och småföretag för att höja skatterna för dessa. Höjda skatter för dem leder till lägre drivkrafter att fortsätta anställa, vilket är precis det som Fredrik berättade för mig.

Anf. 28 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Vid varenda skatteförändring som regeringen har gjort har Moderaterna sagt: Nu kommer företag inte att vilja anställa längre. När

vi höjde arbetsgivaravgiften för ungdomar stod Moderaterna och jag i timtal här i talarstolen, och Moderaterna berättade att ungdomar nu inte längre skulle få några jobb. Men ungdomsarbetslösheten är den lägsta på 13 år. Vid varenda skattechöjning vi har gjort har Moderaterna stått här i talarstolen och sagt att företag kommer att sluta anställa och att det kommer att vara förskräckligt för tillväxten och sysselsättningen. Vi har absolut en bra konjunktur, och sysselsättningen stiger. Moderaterna har i timtal här i talarstolen talat om vad som skulle bli resultatet av regeringens politik. Verkligheten har bevisat att det inte blev så.

Anledningen är att regeringen för en väl avvägd ekonomisk politik. Ja, vi har höjt skatteuttaget och tagit bort en del skattenedsättningar som har varit väldigt dyra och ineffektiva. Sedan använder vi i stället de pengarna för åtgärder som skapar sysselsättning och tillväxt, till exempel genom vidareutbildning och arbetsmarknadsutbildning inom yrken där det råder stor brist. Den sammantagna politiken från regeringen har lett till högre tillväxt, högre sysselsättning och lägre arbetslöshet. Det är fakta.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2016/17:190 om konsekvenser av solskatten

Anf. 29 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Cecilie Tenfjord-Toftby har frågat mig dels om det är mitt ställningstagande att en fullgod konsekvensanalys genomfördes före implementeringen av solskatten, dels vilka åtgärder jag tänker vidta för att säkerställa att införandet av skatter är motiverat och att dess konsekvenser är ordentligt analyserade.

Vad som frågan torde avse är energiskatt på viss elektrisk kraft i förhållande till genomförda och aviserade förändringar av beskattningen av viss förnybar elproduktion. Första steget i den trestegslösning för utvidgad skattebefrielse som regeringen presenterade den 21 november 2016 är nu på remiss. Förslaget innebär en utvidgad skattebefrielse som även avses gälla för viss egenproducerad el som beskattades under den förra regeringen.

Den här aktuella ändringen baseras på förslag som lämnades av en av den förra regeringen tillsatt utredning. I betänkandet behandlades förslagens konsekvenser. Under den fortsatta beredningen av förslaget har dess konsekvenser analyserats. Såväl betänkandet som en promemoria med ett justerat förslag och däri beskrivna konsekvenser har remitterats. Den ytterligare information som då kom in har använts vid analyserna. Även i detta fall har en ordentlig konsekvensanalys gjorts, och regeringen avser att även fortsättningsvis göra ordentliga analyser.

Anf. 30 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Herr talman! Jag tackar finansminister Magdalena Andersson för svaret, trots att hon inte svarade på frågan. Nu är det tyvärr så att ministern ibland inte svarar som jag hade tänkt mig. Det kanske inte är så konstigt. Men denna gång, herr talman, svarade hon verkligen inte på frågan jag

ställde. Min fråga om konsekvensanalys handlade om införandet av solskatten, inte om att regeringen pudlade och nu tar bort sin egen skatt.

Hur finansminister Magdalena Andersson så gravt kan missa vad jag frågar efter är anmärkningsvärt. För att tydliggöra vad jag faktiskt frågar efter upprepar jag nu frågan: Är det finansministerns ställningstagande att en fullgod konsekvensanalys genomfördes före implementeringen av solskatten? Jag frågar inte om borttagandet, herr talman, utan om konsekvenserna av implementeringen av solskatten när den infördes.

Det är tråkigt att finansministern på ett sådant sätt undviker att svara. Det är nonchalant av henne. Tyvärr är detta det interpellationssvar jag fått, men nu har vi ju finansminister Magdalena Andersson här i riksdagens kammare. Vi ger henne därför möjligheten att rätta till sitt misstag och svara på frågan. Det är viktigt, herr talman, att vi får höra hur finansministern ser på konsekvensanalysen av införandet av just denna lagstiftning.

Införandet av solskatten möttes av stark kritik och motarbetade även något som regeringen säger sig vilja åstadkomma: mer förnybar el. Det är också intressant att det visade sig att regeringen missuppfattat EU:s krav om hur el från förnybara energikällor måste beskattas. I förordning 2007:1244 om konsekvensutredning vid regelgivning kan vi under 6 § 6 läsa att ”en bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen” ska göras vid en konsekvensanalys. Här, herr talman, missade tydligen regeringen något, då den under hösten såg sig tvingad att erkänna att den hade fel.

Därför frågar jag igen, herr talman: Kunde regeringen ha gjort något annorlunda, eller anser finansminister Magdalena Andersson fortfarande att en fullgod konsekvensanalys gjordes?

Anf. 31 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Den förändring som gjordes i budgetpropositionen för 2016 baserades på en utredning som tillsattes på den tid då det var Moderaterna som styrde på Finansdepartementet. Den utredningen gjorde naturligtvis en konsekvensanalys av de förslag som fanns i utredningen. Utredningen var också på remiss innan regeringen kom med det här förslaget till Sveriges riksdag.

När jag tittar i papperen framstår det som att Moderaterna inte hade någon avvikande uppfattning då utan att det här var en ändring som även Moderaterna röstade ja till hösten 2015. Korrigera mig gärna om jag har fel på den punkten!

Det var en helt vanlig beredningsprocess. Det var en utredning som kom med ett förslag. Utredningen remitterades, och sedan kom regeringen med ett förslag.

Här är det viktigt att påpeka att den förändring som vi nu kommer att göra baserar sig på andra EU-regler än vad som var fallet före 2016. Då hade man ambitionen att man skulle ha en administrativ nedsättning. Den förra regeringen gjorde uppenbarligen bedömningen att detta inte var hållbart. Det fanns ju också hot om anmälningar från svenska föreningar; man skulle anmäla Sverige för att detta inte var förenligt med EU:s statsstödsregler. Jag utgår från att det var bakgrunden till att Moderaterna i regeringsställning bedömde att detta inte var hållbart och att man därför behövde utreda frågan och göra en förändring.

Det var också den bedömningen vi gjorde. Vi gjorde den förändringen, men var då också tydliga med att vi skulle undersöka och se om det fanns några andra öppningar för att ha en obeskattad eller mycket låg beskattning på solel. Det arbetet inleddes, och nu har vi kunnat komma fram med ett förslag. Vi har nu hittat ett annat undantag i EU-reglerna. Enligt vår bedömning är det hållbart och riskerar inte att leda till att människor får betala i efterhand. Just att man riskerade att efterbeskattas var problemet med den ordning som rådde under den tid då Moderaterna satt i Finansdepartementet.

Anf. 32 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Herr talman! Jag kan informera Magdalena Andersson om att Moderaterna inte röstade för den rödgröna regeringens budgetproposition för 2016, där solskatten infördes.

Införandet av solskatten och innehållet har vi debatterat tidigare. Dagens debatt, herr talman, handlar om de konsekvensanalyser som gjordes eller inte gjordes inför införandet. Detta är en fråga som jag tycker att vi borde få ett riktigt svar på, för det här visar hur regeringen förbereder de lagar som styr Sverige.

Men, herr talman, det kanske inte är så konstigt att finansministern väljer att argumentera som hon gör. Hade hon svarat på den fråga jag faktiskt ställde hade hon varit tvungen att erkänna att Regelrådet, som ingår i regeringens egen myndighet och granskar alla regeringens lagförslag, tydligt uttryckte att konsekvensbeskrivningen inte var tillräckligt bra för det här lagförslaget och gav tummen ned. Det är sällan alla remissinstanser är överens om huruvida ett lagförslag är bra, herr talman, men att regeringen väljer att bortse från sin egen myndighet är rätt häpnadsväckande.

Herr talman! Nu är det inte bara i det här ärendet som regeringen får kritik av Regelrådet för bristande konsekvensanalyser. I en sammanställning från 2015 visar det sig att endast 36 procent av regeringens lagförslag fick godkänt av regeringens egen myndighet. Sveriges elevers skolresultat är ofta uppe till diskussion. Kan du, herr talman, tänka dig den kritikstorm som skulle komma om bara 36 procent av Sveriges elever fick godkänt i till exempel matematik? Liknande kritik borde regeringen få för sitt undermåliga arbete med konsekvensanalyser av de lagar den inför.

Herr talman! Ännu en gång vill jag därför ställa frågan till finansminister Magdalena Andersson: Anser du fortfarande att den konsekvensanalys som genomfördes inför införandet av en skatt på solel var fullgod? Ett ”ja” eller ”nej” vore bra, herr talman. Jag skulle också gärna vilja höra en motivering till svaret.

Anf. 33 JÖRGEN WARBORN (M):

Herr talman! Det är en viktig fråga som Cecilie Tenfjord-Toftby lyfter. Frågan om konsekvensutredningar hänger ihop med hela företagsklimatet och det som finansministern och jag debatterade nyss: konkurrenskraften i Sverige. Har vi bra konsekvensutredningar möjliggör det bra beslut här i riksdagen.

Regelrådet, som är regeringens egen myndighet och ligger under Tillväxtverket, är med och svarar på remisser som rör konsekvensutredningar. Det är viktigt att man lyssnar på den kritik som kommer därifrån för att

säkerställa att företagen drabbas av så lite byråkrati som möjligt och kan fokusera på sin kärnverksamhet.

Jag har tidigare debatterat dessa frågor med näringsministern, och jag tror att vi är överens om att kvaliteten på konsekvensbeskrivningarna måste höjas och att bra beslutsunderlag är en förutsättning för att vi ska få bra, ändamålsenliga regler. I förlängningen leder detta också till ökad sysselsättning och tillväxt.

Det är slående att ganska många av de konsekvensutredningar som lämnar Finansdepartementet håller låg kvalitet. Därför skulle jag vilja fråga finansministern: Vad avser hon göra för att förbättra kvaliteten på konsekvensutredningarna i utredningar från Finansdepartementet?

Anf. 34 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag är fullt medveten om att Moderaterna inte röstade ja till regeringens budgetproposition, men jag har inte hittat någon avvikelse i den moderata budgetmotionen vad gäller just den förändring av solskatten som gjordes. Det innebär rimligen att Moderaterna står bakom den förändring som interpellanterna nu tycks vara kritiska till. Rätta mig gärna om jag har fel! När Cecilie Tenfjord-Toftby röstade ja till Moderaternas budgetmotion röstade hon alltså också ja till den förändring som hon nu tycks vara kritisk till.

Vad gäller konsekvensanalyser finns det ett beredningskrav i regeringen. Det är självklart att regeringen ska uppfylla det kravet. Detta granskas också av Lagrådet, och regeringen har inte fått någon kritik för att vi inte på dessa områden lever upp till det beredningskrav som finns i grundlagen.

Utöver beredningskravet görs det konsekvensanalyser, och det är naturligtvis viktigt att sådana görs. Ett sätt att säkerställa det är genom utredningar där man gör konsekvensanalyser som man redogör för i de propositioner som lämnar regeringen och hamnar på riksdagens bord. Här sker naturligtvis ett utvecklingsarbete för att ständigt förbättra konsekvensanalyserna.

Det är också viktigt att påpeka att det i denna fråga fanns en utredning som innefattade konsekvensanalyser, och de fanns naturligtvis också med i de förslag som regeringen lämnade.

Anf. 35 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Herr talman! Närmare tror jag inte att vi kan komma ett svar från finansminister Magdalena Andersson på frågan om konsekvensanalysen av solskatten; det är ju konsekvensanalys det handlar om i dag och inte om själva skattens innehåll.

Min interpellation, herr talman, bestod av två frågor, som min kollega Jörgen Warborn var inne på. Den andra fråga jag ställde gällde vilka åtgärder finansministern tänker vidta för att säkerställa att införandet av skatter är motiverat och att konsekvenserna är ordentligt analyserade.

Det är en rätt omfattande fråga, som finansministern väljer att besvara med inte en utan en halv mening. I svaret från finansministern kan man läsa: ”och regeringen avser att även fortsättningsvis göra ordentliga analyser.” Vad är detta för svar?

Jag har i mitt tidigare inlägg redogjort för att endast 36 procent av regeringens lagförslag 2015 fick godkänt av regeringens egen myndighet

Regelrådet. Vad menar då Magdalena Andersson i sitt svar med ”även fortsättningsvis”?

Och, herr talman, det blir värre. Regelrådets granskning för 2016 är ännu inte officiellt sammanställd. Går man in och läser på deras hemsida, där samtliga rapporter finns tillgängliga, ser man dock att bara 4 av Finansdepartementets 46 lagförslag fick tummen upp från Regelrådet, det vill säga att de ansågs tillräckligt bra. 4 av 46 lagförslag, herr talman, fick godkänt av Regelrådet!

Är det detta finansminister Magdalena Andersson menar med ”även fortsättningsvis göra ordentliga analyser” borde vi alla vara mycket oroadade. Detta är inte särskilt förtroendeingivande. Det är nonchalant, och det är slarvigt. Så här kan man absolut inte styra Sverige!

Anf. 36 JÖRGEN WARBORN (M):

Herr talman! Jag tror inte att jag fick svar på min fråga om vad finansministern tänker göra för att förbättra situationen när det gäller de konsekvensbeskrivningar som lämnar Finansdepartementet.

Moderaterna har ett antal olika förslag som vi har utvecklat i en motion om att förbättra kvaliteten på konsekvensutredningarna. Det handlar om att intensifiera utbildningen för regelgivare, om att regeringen ska stärka styrningen av kommittéer och annat utredningsarbete och om att speciellt fokusera på företagens kostnader och konkurrensförhållanden.

Jag hör att Magdalena Andersson nöjer sig med att man inte har fått kritik från Lagrådet. Men jag skulle ändå vilja ha en kommentar till hur hon ser på den kritik som kommer från Regelrådet. Det finns ju en förordning om att man ska upprätta konsekvensbeskrivningar och en ganska tydlig checklista för hur det ska göras. Det framgår av själva förordningen vad konsekvensbeskrivningen ska innehålla, men det behandlas också i *Propositionshandboken* och i ytterligare en checklista.

En naturlig fråga blir därför: Är ministern medveten om den låga kvaliteten på de konsekvensutredningar som lämnar Finansdepartementet? Hon nämner ju själv att det kommer att krävas ett utvecklingsarbete på detta område. Vad kan vi mer konkret vänta oss av finansministern och regeringen på området?

Anf. 37 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag vill börja med att säga att det förslag som regeringen kommer att lägga på riksdagens bord kommer att innebära betydande regelförenklingar för dem som producerar solel.

De som har ett överskott på solel och sedan säljer det vidare kommer inte längre att behöva betala skatt. Tidigare var man då skattskyldig, och det blev naturligtvis väldigt krångligt om till exempel en bostadsrättsförening hade solceller på taket och fick en del överskottsel som man sedan sålde vidare. Då var man tvungen att betala skatt på all sin solelproduktion, och det var väldigt krångligt. Med vårt förslag kommer det att bli betydligt lättare för till exempel bostadsrättsföreningar och andra mindre producenter av solel.

Den andra frågan är konsekvensanalyser. Det är naturligtvis oerhört viktigt att man gör konsekvensanalyser av de förslag man lägger fram och

Prot. 2016/17:53

12 januari

Svar på
interpellationer

att de är välgrundade och väl genomarbetade. Här har det skett ett utvecklingsarbete även under alliansregeringens tid, och det kvalitets- och utvecklingsarbetet kommer självklart att fortsätta under den här regeringen.

Det är naturligtvis viktigt att vi lyssnar på de synpunkter som kommer in från Regelrådet och andra instanser när det gäller hur vi kan och bör arbeta med att förbättra konsekvensanalyserna. Det är viktigt att riksdagen har goda underlag när man ska fatta beslut om regeringens propositioner.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2016/17:197 om skatt på finansiell verksamhet

Anf. 38 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jörgen Warborn har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att kompensera för de negativa effekter som en skatt på finansiell verksamhet kan få för landsbygdens utveckling. Han har även frågat mig om jag och regeringen överväger andra lösningar än en skatt på lönekostnader.

Som jag tidigare svarat Jörgen Warborn under hösten är jobb och hållbar tillväxt två fundamentala faktorer för att människor ska kunna bo och verka på landsbygden. Regeringen arbetar aktivt för att skapa möjligheter och förutsättningar för jobb och hållbar tillväxt i hela landet, bland annat inom landsbygdsprogrammet, som genom till exempel investeringsstöd för landsbygdsföretag, stöd till kommersiell service och stöd för bredbandsutbyggnad ska bidra till lönsamma och livskraftiga företag.

Jag vill se en positiv utveckling på landsbygden, för företagen och för de kvinnor och män som bor och arbetar där. Politiken och dess insatser ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet.

Utredningen om skatt på finanssektorn lämnade sitt betänkande *Skatt på finansiell verksamhet* i november 2016. Betänkandet har på sedvanligt sätt därefter skickats ut på remiss. Remisstiden går ut den 15 februari 2017. Ärendet kommer sedan att beredas vidare inom Regeringskansliet. Jag avser inte att föregripa denna beredning. Avsikten är dock att på ett eller annat sätt införa bankskatt.

Jag vill påminna Jörgen Warborn om att hans parti i budgetmotionen för 2017 framhåller att skatteuttaget på den finansiella sektorn bör öka och att en utgångspunkt bör vara en viss höjning av just de sociala avgifterna.

Anf. 39 JÖRGEN WARBORN (M):

Herr talman! Tack till finansministern för svaret! Låt mig börja där finansministern avslutade. Det är riktigt att det i Moderaternas budget skrivs precis så. Betyder det att jag inte lyssnar in kritiken som har kommit efter det att vi formulerade texten? Nej, naturligtvis är det inte så. Jag hoppas att även finansministern och regeringen lyssnar till kritiken och att ministern liksom vi väger fakta mot varandra.

Jag måste säga att jag tycker att det är problematiskt med beskattning just på lönekostnaden. Och varför är det problematiskt? Det beror på att jag är rädd för att detta slår ganska hårt främst mot jobben. Om man lägger en ökad kostnad just på lönen riskerar man att tydligt prioritera jobben som skattebas. Jag önskar att det skulle finnas något annat sätt att lösa denna beskattning. Som finansministern säkert vet är jag lite återhållsam när det gäller att införa nya skatter, och jag skulle naturligtvis helst undvika också denna.

Jag skulle ändå vilja ha en kommentar av ministern. Finns det någon möjlighet att hitta någon annan beskattning än just på lönekostnaden? Hur ser ministern och regeringen på det? Jag vet att beredning pågår, och jag fick inget riktigt svar i det skriftliga svaret. Men skulle ministern ändå kunna resonera, utan att ta ställning, om olika för- och nackdelar med att lägga beskattningen på lönekostnaden eller möjligtvis på något annat beskattningsunderlag?

Anf. 40 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag vill börja med att påpeka att det finns en skillnad mellan Jörgen Warborn och mig. Vi från regeringens sida har tagit ställning för att vi vill ha en bankskatt. Vi har däremot inte tagit ställning till hur denna bankskatt ska utformas. Vi har inte sagt att vi tycker att den ska vara på just socialavgifter. Detta skiljer mig från Jörgen Warborn och Moderaterna, som tydligt i Sveriges riksdag har lagt fram förslag om att den finansiella skatten på banker ska tas ut just på sociala avgifter. Den fråga som Jörgen Warborn ställer – om det här ett bra sätt att ta ut skatten på – borde han kanske egentligen ställa till sig själv eller till Ulf Kristersson.

Vi har fått utredningen på regeringens bord. Den är nu ute på remiss. Vi kommer naturligtvis att titta på alla de synpunkter som kommer in från remissinstanserna. Sedan kommer vi att bestämma hur vi ska gå vidare med frågan.

Jag ser också, precis som Jörgen Warborn verkar ha upptäckt nu, att det kan vara problem med att ta ut skatten på just sociala avgifter. Det kanske är en av anledningarna till att regeringen inte har tagit ställning till just detta förslag. Det skulle självklart vara intressant att se om det går att ta ut skatten på andra sätt. Det kommer naturligtvis också att vara intressant att se vilka idéer remissinstanserna kan ha på området. Därefter kommer vi att ta ställning.

Egentligen är det kanske mest intressant att höra vad Jörgen Warborn säger i frågan. Han måste ju även i oktober ha varit medveten om de eventuellt negativa effekter som finns av att ta ut skatten på just sociala avgifter. Vad är det för problem med att ta ut skatten på det sätt som har uppkommit i debatten som Jörgen Warborn inte kände till i oktober?

Jag är också intresserad av att få veta hur många av de olika förslag som fanns i den moderata budgetmotionen som inte längre är aktuella. Moderaterna har nu ändrat sig i den här frågan, och jag vet att ni har ändrat er om försvaret. Hur många andra frågor är det som Moderaterna har ändrat uppfattning i under den senaste månaden? Det är bara för lite drygt en månad sedan som Jörgen Warborn tryckte på ”ja” för just den moderata budgetmotionen.

Anf. 41 JÖRGEN WARBORN (M):

Herr talman! Jag tyckte att det var ett bra och faktiskt ganska uttömmande svar, även om finansministern sökte konflikt och polemik i detta medan jag försöker söka någon form av realism och att lyfta in den kritik som har ventilerats.

Det är kanske inte är riktigt med sanningen överensstämmande att finansministern inte på något sätt har tagit ställning till detta. I de utredningsdirektiv som finansministern har skrivit finns det ett tydligt spår där man ska utreda just den danska modellen med lönesummekostnad, eller vad det nu heter. Vi ska hålla oss till sanningen och vara tydliga med att våra båda partier har fört fram denna typ av idéer.

Jag är ändå lite glad över att finansministern söker konflikt, för det måste betyda att hon inte längre tycker att det är en bra metod att lägga skatten just på lönekostnaden. Hon menar att jag ska ställa frågan till mig själv. Det är just det jag gör; jag har ställt frågan till mig själv. Det är därför jag ventilerar den också med ministern. Detta var för en gångs skull ett ganska tydligt svar. Jag hoppas att det betyder att regeringen inte går fram med en lösning som bygger på lönekostnaden och att man alltså har lyssnat på kritiken.

Det ska bli spännande att fortsätta att följa beredningsarbetet, och det kan möjligtvis ge upphov till fler debatter i frågan.

Låt mig också lyfta den andra fråga som jag ställer i interpellationen: frågan om påverkan på landsbygden. Om man använder denna modell slår det såklart ganska hårt mot de företag, banker och försäkringsbolag som har stora kontorsnät. Detta är inte riktigt konkurrensneutralt, det vill säga att det påverkar en viss typ av företag med en viss typ av affärsmodell medan det inte påverkar andra bolag riktigt lika mycket. Det gäller de mer internetbaserade bankerna och liknande.

Jag vill gärna få en kommentar till hur finansministern ser på konkurrensneutraliteten i ett sådant här förslag men också vad det skulle innebära för landsbygden. Det är klart att om man har höga lönekostnader och får en ännu högre skatt på dem måste man som bank eller försäkringsbolag på något sätt hantera den ökade kostnaden. Det riskerar naturligtvis att leda till att man drar ned på servicen i landsbygden. Det är en oro som jag har när det gäller det förslag som utredaren har kommit med. Jag hoppas att finansministern också kan lyssna in denna kritik.

Avslutningsvis skulle jag vilja få reda på en annan sak. Jag märker att finansministern både i det skriftliga svaret och i debatten använder ordet bankskatt. Det är lite intressant. Utredningen handlar om skatt på finansiell verksamhet, och det gör också den fråga jag har ställt. Jag ställer frågan av en speciell anledning, för om man slarvigt använder ordet bankskatt skulle man kunna tro att detta är en skatt som riktar sig mot banker, och bara mot banker. Men det gör den inte. Den riktar sig förvisso mot banker men också mot försäkringsbolag. Och det stannar inte där. Åtminstone enligt ett särskilt yttrande till utredningen menar man att det är över 300 000 bolag som berörs av den ökade skatten.

Med anledning av detta skulle jag vilja ställa en fråga till finansministern. Eftersom hon använder ordet bankskatt – betyder det att hon och regeringen redan i beredningsarbetet har smalnats av sig till att detta bara ska gälla banker? Eller är det bara ett slarvigt uttryck i debatten när man egentligen menar att man ska beskatta hela den finansiella verksamheten?

Anf. 42 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag använder ordet bankskatt för att vi har gått till val på bankskatt. Det är det vi har begärt väljarnas mandat för att införa. Vi hade en annan utformning i det första förslaget än det som finns i denna utredning och som är ett mycket bredare förslag. Det argument som utredningen lutar sig mot är att de vill beskatta all den verksamhet som är undantagen från moms.

Jag använder ordet bankskatt eftersom det är precis det vi har gått till val på. Det är det som har varit vår önskan.

Det gäller också att hitta en utformning som är förenlig med olika regelverk, inte minst EU:s statsstödsregler.

Regeringen avvaktar nu alla remissvar i frågan. Sedan kommer vi att arbeta vidare och komma med besked om hur vi avser att gå vidare.

Jörgen Warborn är bekymrad över möjligheterna att bedriva bankverksamhet i glesbygd. Det gläder mig oerhört mycket. När Moderaterna satt i regeringsställning ville de nämligen avskaffa det gruppundantag som finns för en del verksamheter. Det hade inneburit en omfattande ökad beskattning just för bankverksamhet som drivs ute i glesbygd, nämligen på sparbankerna. Jag hoppas verkligen att Moderaterna har besinnat sig och inte längre vill ta bort det gruppundantaget, som de ville göra i regeringsställning. Vi lyckades nämligen stoppa det. Det hade varit ett dråpslag mot alla sparbanker runt om i landet.

Jag tackar för det fall Moderaterna har ändrat uppfattning och numera också bryr sig om möjligheterna för sparbanker att driva verksamhet runt om i landet. Det är oerhört viktigt för finansieringen, inte minst av de lokala företag som finns i hela Sverige.

Anf. 43 JÖRGEN WARBORN (M):

Herr talman! Jag vill återigen tacka ministern för svaret. Det blev tydligt igen.

Jag har inga problem med att konflikten riktas mot mig och Moderaterna för att försvara landsbygden. Jag kan gärna vara den person som finansministern riktar udden mot, så länge man inte gör det mot landsbygden, mot företagen på landsbygden eller mot kapitalmarknaden i övrigt.

Det här är viktigt för det breda företagsklimatet i hela Sverige egentligen. Om ett land har en bra och väl fungerande kapitalmarknad skapas det möjligheter för entreprenörskap och för fler företag att finansiera sig.

Med tanke på den konkurrens som finns på skatteområdet – vilket jag och finansministern har debatterat tidigare i dag – är det, i bland annat brexittider, också när det gäller det här förslaget intressant att se att ett bra skattesystem i Sverige kan möjliggöra att en del företag kanske kan attraheras att komma hit i svallvågorna av brexit – om det nu blir en brexit, men det blir det troligtvis. Men då krävs det att vi har en bra skattemiljö.

Sammantaget har det varit en jättebra debatt. Det tydliggjordes att finansministern, som jag tolkar det, överväger att inte gå på lönesumma och att hon tycker att utredarens förslag skulle vara negativt för landsbygden.

Anf. 44 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Det stora hotet mot banker i glesbygd har vi lyckats undanröja genom att stoppa Moderaternas förslag om att ta bort gruppundantaget för moms.

Prot. 2016/17:53
12 januari

Svar på
interpellationer

Vi kommer att återkomma med hur ska gå vidare med förslaget. Det är viktigt att vi analyserar alla de synpunkter som kommer in via remissinstanserna. Jag och Jörgen Warborn har tidigare i dag diskuterat att det är viktigt att vi tar in alla synpunkter som kommer in, så att vi kan göra ordentliga konsekvensanalyser av våra förslag. Vi kommer att analysera dem noggrant och därefter återkomma med besked om hur vi ska gå vidare.

Regeringens ambition är mycket tydlig. Vi vill införa någon form av bankskatt. Exakt hur den ska utformas kommer vi att återkomma med.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.43 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

§ 10 Frågestund

Anf. 45 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av närings- och innovationsminister Mikael Damberg, statsrådet Sven-Erik Bucht, statsrådet Åsa Regnér och statsrådet Peter Eriksson.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Närings- och innovationsminister Mikael Damberg besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Bostadsbristen

Anf. 46 EWA THALÉN FINNÉ (M):

Herr talman! Jag tänkte ställa en fråga till bostadsminister Peter Eriksson.

Att bostadsbristen är akut är vi båda medvetna om. Köerna för att få en bostad växer, och kommunerna går på knä för att ordna boende till nyanlända.

Till det kom nu årets rapport om hemlöshet, där statistiken för Malmö visar att hemlösheten ökade med 30 procent under 2016. Vi ser många människor med låga inkomster, fler barnfamiljer och nu även fler nyanlända som blir hemlösa.

Jag tycker att situationen är akut, så min fråga till bostadsministern är: Vad tänker bostadsministern göra åt detta?

Anf. 47 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! Jag får tacka för frågan.

Vi har under ganska många år haft en bostadsbrist som har gått mot en bostadskris. Under den här mandatperioden försöker regeringen göra någonting åt de problemen.

Samtidigt har vi fått en snabb befolkningsökning, och i det läget har vi tyckt att det kanske inte är riktigt rimligt att fortsätta med att det bara är en del av kommunerna som tar bostadsförsörjningsansvaret. Vi har genom ny lagstiftning sett till att även andra kommuner, alla kommuner i Sverige, är med och tar ansvar. Det är kravet som lagstiftningen ställer.

Vi har dessutom gett stöd till de kommuner som tar ansvar och bidrar till att bygga och få fram bostäder. Ganska mycket pengar har gått ut från regeringen – närmare 2 miljarder det senaste året – till de kommuner som tar sig an det här på ett bra sätt.

Anf. 48 EWA THALÉN FINNÉ (M):

Herr talman! Jag får tacka för svaret, men jag anser ändå att regeringen pratar mycket om åtgärder men genomför väldigt få.

Om vi tar det akuta med de nyanlända kan vi konstatera att i princip alla kommuner i storstadsområdena misslyckats. Det är ingen som har klarat av det här. Därför borde man kunna genomföra åtgärder för att lätta upp så att vi inte hamnar i samma situation på den kommunala sidan som vi gjorde på den statliga sidan förra hösten.

Vad avser ministern att göra?

Anf. 49 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! Vad Moderaterna verkar avse är att Södertälje helst ska ta så mycket som möjligt av problemen medan vi tycker att alla ska vara med och ta ansvar. Det är det som är den stora skillnaden.

Dessutom har vi under den här regeringen sett till att det byggs bostäder i Sverige i en utsträckning som det inte har gjorts på flera decennier.

Vi jobbar också vidare med att se till att bygg- och planprocesserna går mycket snabbare och effektivare än tidigare.

Det är väl det stora svaret.

Landsbygdskommitténs betänkande

Anf. 50 MONICA HAIDER (S):

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till landsbygdsminister Sven-Erik Bucht.

Landsbygdskommittén lämnade i förra veckan sitt slutbetänkande. Det innehåller 75 konkreta förslag för en sammanhållen politik för Sveriges olika landsbygdsområden. Det är förslag som sträcker sig över åtta olika politikområden, från näringspolitik till att underlätta civilsamhällets engagemang, bland annat att öka den statliga närvaron och utveckla den kommersiella servicen i hela landet. Det är förslag som tillsammans kan bidra till utvecklingen och är till nytta för hela landet, inte bara för landsbygden.

Min fråga till statsrådet är: Hur snart kommer du som statsråd att ta initiativ med anledning av Landsbygdskommitténs betänkande?

Anf. 51 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Tack för frågan!

Jag vill först säga att det är unikt att man kommer fram till ett samlat dokument med en samlad politik för svensk landsbygd. Det har aldrig tidigare hänt. Att alla riksdagspartier är med och har nått enighet om 74 av 75 förslag är också unikt.

Jag sa vid mottagandet att vi räknar med att lägga fram en proposition under 2018. Vi har skickat ut betänkandet på remiss. Vi ska analysera förslagen.

Men redan i dag, vill jag meddela, har regeringen fattat ett beslut som berör ett av förslagen i kommitténs betänkande. Det är en utredning som vi har tillsatt av kreditgarantier vid finansiering av bostäder. Även landsbygdslånen ingår i det uppdraget, som var ett förslag från kommittén.

Anf. 52 MONICA HAIDER (S):

Herr talman! Tack för svaret! Det är glädjande att ni redan har fattat beslut om att utreda ett av de förslag som vi i kommittén har lagt fram. Det är ett väldigt viktigt förslag, skulle jag vilja påstå. Det råder brist på bostäder på landsbygden såväl som i städerna.

Min följdfråga är vad ni kommer att göra vad gäller civilsamhällets engagemang på landsbygden. Vad kan man tänka sig för riktade insatser där?

Anf. 53 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Det finns flera förslag i kommitténs betänkande som berör det området. Jag tror dock att det är viktigt att vi lyssnar in remissinstanserna i stället för att jag här i dag säger exakt vad det är vi kommer att göra utifrån det betänkande som ni överlämnade till regeringen. Men det finns många intressanta förslag där, som jag tror kommer att engagera också dem som lämnar svar.

Klassificeringen av barnpornografibrott

Anf. 54 LINDA SNECKER (V):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till statsrådet Damberg.

Avslöjanden i medier har de senaste dagarna visat att tusentals svenskar förra året laddade ned filmer och bilder med sexuella övergrepp på barn. Det går inte att i ord beskriva hur vidriga dessa brott är.

När en person laddar ned filmer där barn utsätts för sexuella övergrepp klassas inte brottet som ett sexualbrott utan som ett brott mot allmän ordning med ett maxstraff på två års fängelse. Det gör att polisen sällan kan prioritera att utreda fallet.

Genom en enkel omflyttning i lagen kan brottets prioritet hos polisen höjas. Vänsterpartiet vill se en ändring av lagen. Barnpornografibrott måste flyttas till sexualbrottskapitlet. När kommer det att ske?

Anf. 55 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Tack för frågan! Jag tror att det är få av oss som har läst tidningarna de senaste veckorna utan att allvarligt uppröras över det som

har hänt och de barn som har kränkts och fortsätter att kränkas långt efter att övergreppet har begåtts. Det här är en fruktansvärd form av brottslighet. Det är avskräckande.

Inte minst Morgan Johansson har förklarat att med tanke på hur det här har uppdragats är vi beredda att se över lagstiftningen och se om regelverket behöver skärpas också juridiskt för att komma åt det här. Men det krävs ytterligare insatser och samarbeten för att uppmärksamma och inte minst lagföra de här brottslingarna, både i Sverige och internationellt. Det är en fråga som regeringen kommer att ta på stort allvar.

Anf. 56 LINDA SNECKER (V):

Herr talman! Tack för ditt svar, Mikael Damberg!

Det är ju mestadels män som begår sexualbrott, och det finns en förvrängning av den manliga normen som legitimerar mäns beteende och underordning av kvinnor och barn.

Vi är tack och lov många feminister som dagligen kämpar mot sexuellt våld och för ett jämställt samhälle.

Vad vill regeringen göra för att den destruktiva mansnormen ska förändras och för att män i större utsträckning ska sluta begå brott?

Anf. 57 Närings- och innovationsminister MIKAEL

DAMBERG (S):

Herr talman! Som man och minister i regeringen är jag väldigt stolt över att vi leder världens kanske första feministiska regering, där dessa frågor diskuteras strategiskt för att påverka alla politikområden.

På det här området har regeringen redan gjort väldigt mycket. Vi har beslutat om en uppdaterad handlingsplan till skydd för barn mot människohandel, exploatering och sexuella övergrepp. Vi har förlängt preskriptionstiden för brotten så att man kan komma åt brottslingarna även när tid har gått. Vi har jobbat med att kravet på dubbel straffbarhet ska avskaffas för att man ska komma åt dem internationellt.

Rätten till personlig assistans

Anf. 58 EMMA HENRIKSSON (KD):

Herr talman! Det är nu knappt en månad sedan som Inspektionen för socialförsäkringen kom med sin rapport med anledning av den förändring vi kan se av rätten till personlig assistans. Många av dem som har de största behoven och många av dem som är de mest behövande och sårbara i vårt samhälle är i dag oroliga. De får i många fall inte den personliga assistans eller annan typ av insats de har rätt till enligt lagstiftningen via lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

I inspektionens rapport pekar man bland annat på att det finns en kraftig insnävring av rätten till personlig assistans i förhållande till vad som framgår av lagtexten och att det beror på domstolstolkningar men också på myndighetens tolkningar. Min fråga till statsrådet Åsa Regnér är: Vad gör regeringen nu akut för att komma till rätta med den situation vi har?

Anf. 59 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Tack, Emma Henriksson, för frågan.

Sedan rapporten kom har vi lagt fram ett regleringsbrev. Som Emma Henriksson vet var rapporten en beställning som vi gjorde. Den är en översyn av flera domar som har fallit och vilkas effekter vi ville veta mer om. Om jag ska vara ärlig kvarstår nog några av frågorna som vi ville ha besvarade i rapporten, det vill säga lite mer konkret om effekten av domarna. I regleringsbrevet går vi nu därför vidare med flera uppdrag till olika myndigheter för att få ännu mer konkretion och förslag på vad vi kan göra.

Vad vi också har gjort, som jag tror är ännu viktigare för människor, är att på olika sätt se till att människor inte ramlar mellan stolarna. Vi vet sedan tidigare att om man inte får statlig assistans får man ofta kommunal assistans. Vi behöver veta mer om hur det ser ut, helt enkelt.

Anf. 60 EMMA HENRIKSSON (KD):

Herr talman! För de människor som jag har kontakt med som är berörda känns frågan inte som någonting man kan vänta på. Det har förekommit uppgifter om att statsrådet eventuellt kommer att lägga fram tilläggsdirektiv till den utredning som ska vara klar hösten 2018. Men detta är personer som här och nu riskerar att bli utan.

Vi får uppgifter om att Försäkringskassan räknar med att 30–50 procent av de omprövningar som görs kommer att innebära att människor får mindre eller helt blir utan. Stämmer de uppgifterna? Känner statsrådet till dem?

Anf. 61 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Som Emma Henriksson känner till kom flera av domarna under Alliansens tid. Det hade varit möjligt att se över dem även tidigare därför att effekterna av dem var kända redan då.

Som Emma Henriksson också känner till har vi inte ändrat i lagstiftningen. Däremot har vi tillsatt en utredning som ska se över hela lagstiftningen för att kunna modernisera den.

De uppdrag som vi har i regleringsbrevet är ett mer skyndsamt sätt att få veta mer och säkerställa att människor som har rätt till personlig assistans också får det.

Postnords användning av utländska underleverantörer

Anf. 62 JOHAN NISSINEN (SD):

Herr talman! Jag har en fråga till näringsminister Mikael Damberg.

I Tidningen Proffs kunde vi i december läsa att Postnord anlitar underleverantörer från låglöneländer för att få marknadsmässiga priser. Det skapar lönedumpning och knäcker svenska åkerier som vill köra med sjysta arbetsvillkor och löner. Samtidigt ägs Postnord av danska och svenska staten, som arbetar emot social dumpning.

För varje svensk bil som ersätts med en utländsk förlorar staten 700 000 kronor årligen i förlorade skatteintäkter. Hur är det möjligt att man med staten som ägare tillåts agera på detta vis? Borde inte staten agera som ett föredöme i denna fråga och se till att jobben och skatteintäkterna stannar i Sverige?

Anf. 63 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Tack för frågan, även om jag blir lite förvånad över att just sverigedemokrater ställer frågor om ordning och reda på svensk arbetsmarknad. Vi hade för inte så länge sedan en omröstning här i kammaren som handlade om huruvida vi skulle ställa krav på kollektivavtalsliknande villkor i offentlig upphandling. Där valde Sverigedemokraterna att gå med de borgerliga och stoppa förslaget. Det skulle ha sett till att skattepengar de facto går till upprätthålla sjysta villkor på svensk arbetsmarknad.

Detta är en viktig fråga som handlar om transportsektorn i Sverige där regeringen har agerat på bred front. Det har varit osjysta villkor, lönekonkurrens och dåliga villkor under en längre tid. Vi satsade nu senast 100 miljoner kronor i ökad kontroll för polisen av åkeribranschen. Vi har också ökat möjligheten till kontroller och klampning, där polisen kan låsa fast hjul på en lastbil som inte följer lagstiftningen.

Jag kan återkomma i mitt nästa svar om att Postnord som ett statligt företag ska agera föredömligt. Jag återkommer till det senare.

Anf. 64 JOHAN NISSINEN (SD):

Herr talman! Vi vet både du och jag, näringsministern, att förslaget i det finstiltta inte skulle gynna arbetstagarna. Det är anmärkningsvärt att regeringen inte prioriterar den svenska arbetsmarknaden i första hand och beklagligt att Sveriges lastbilschaufförer har en regering som ger bort miljarder årligen i skatteintäkter som indirekt gynnar andra staters välfärd och arbetsmarknad. Man skulle kunna önska att regeringen prioriterade Sveriges arbetstagare och arbetsmarknad först.

Anf. 65 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Om det är någonting som regeringen har prioriterat och kommer att fortsätta att prioritera är det ordning och reda på svensk arbetsmarknad. Tyvärr har Sverigedemokraterna inte hjälpt oss i det arbetet utan stjälpt i det arbetet.

Det var en jätte viktig omröstning i slutet av förra året. Sverigedemokraterna visade sin politiska hemvist långt ut på högerkanten mot svenska löntagare. Det kommer vi att tala om många gånger i kammaren men också i nästa valrörelse.

(Applåder)

Åtgärder för tryggare bostadsområden

Anf. 66 CARINA OHLSSON (S):

Herr talman! I går under partiledardebatten hörde vi statsministern tala om det viktiga samhällsbygge som nu pågår. Jag tänker då både på bostäder och på välfärd. Detta ska ske och sker i hela Sverige och för hela befolkningen. Vi kunde också häromdagen höra från Brottsförebyggande rådet att flera nu känner sig otryggare än tidigare i sitt eget bostadsområde. Jag undrar hur bostadsministern och regeringen ser på detta och också på möjligheterna att förebygga och planera för trygghet och både trygga bostäder och bostadsområden.

Anf. 67 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! Tack för frågan. Det är en väldigt central sak att planera bostäder och samhällen på ett sådant sätt att människor kan känna en trygghet i lokalsamhället. Där har det funnits brister. Men ofta går det att vidta åtgärder med relativt enkla medel. Det handlar till exempel om att lysa upp i områden där det kan kännas osäkert och otryggt och att bygga om så att det blir enkelt, tydligt och lätt att ta sig mellan olika delar av samhället.

Det handlar om hur man planerar och bygger i lokalsamhället. Vi har avsatt särskilda medel i statsbudgeten de senaste åren för att man ska kunna få ett stöd för ombyggnationer särskilt i de miljonprogramsområden som ibland har diskuterats i det här sammanhanget.

Anf. 68 CARINA OHLSSON (S):

Herr talman! Man kan i undersökningen se att det är stora skillnader mellan hur män och kvinnor ser på tryggheten. Det är så stora siffror som att 31 procent av kvinnorna känner sig otrygga och kan låta bli att gå ut på kvällstid eller ha betänkligheter om att gå ut jämfört med 9 procent bland männen. Vi kan se samma sak när det handlar om rädsla för överfall och misshandel. Detta är en demokratifråga, och man måste också ha det feministiska samhället i åtanke. Jag undrar hur ministern ser på det.

Anf. 69 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! Det är helt enkelt en central frihetsfråga. Både män och kvinnor ska kunna känna sig trygga att kunna röra sig i lokalsamhället. Det handlar mycket om hur man i kommunerna väljer att planera befintliga och nya bostadsområden.

Jag tycker att vi politiskt ska ställa högre krav på kommunerna i framtiden när det gäller att se till att också kvinnor känner sig trygga i bostadsområdena.

Situationen för årsrika människor

Anf. 70 BARBRO WESTERHOLM (L):

Herr talman! Min fråga vänder sig till äldreminister Åsa Regnér.

Väldigt många årsrika människor väntar i dag på att få flytta till trygghetsboenden. Många årsrika väntar på att flytta till vård- och omsorgsboenden. Och många årsrika människor väntar i dag upp till 24 timmar på akutmottagningarna. Kommuner och landsting klarar uppenbarligen inte sina uppdrag. Hur länge ska vi ha det så här, och vad gör regeringen i dagsläget?

Anf. 71 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Tack, Barbro Westerholm!

Satsningar på äldre människors livskvalitet och äldreomsorg är en fråga som regeringen verkligen prioriterar, bland annat genom 2 miljarder per år i en bemanningssatsning för äldreomsorgen.

När det gäller äldreboenden har jag och bostadsministern nyligen tillsammans introducerat ett investeringsstöd för att öka byggandet. Under Alliansens tid vid makten under de senaste tio åren har dessvärre 20 procent av platserna i äldreboenden försvunnit, trots att behovet har ökat. Det

är ett jättestort problem som vi måste komma till rätta med. Vi har också haft möten med aktörer för att se till att man nu kommer igång och använder dessa pengar.

Ja, det innebär ett stort lidande att vänta på äldreboenden. Därför har vi försökt att både stärka äldreomsorgen och stimulera bostadsbyggandet på det här området genom de här medlen.

Anf. 72 BARBRO WESTERHOLM (L):

Herr talman! Tack, statsrådet, för detta! Pengar är i och för sig bra, men pengar som kommer på det här sättet innebär ofta väldigt kortsiktiga lösningar. Kommuner och landsting säger till och med att det är förgiftade pengar. Det styr fel.

Vad finns nu i kappsäcken när det gäller att få igång åtgärder som är långsiktiga?

Anf. 73 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Det handlar om ett väldigt flexibelt investeringsstöd som är skapat just för att man ska kunna använda det för de behov som finns hos äldre på den ort det gäller. Det ska kunna användas för dem som väntar på boende, helt enkelt.

Detta är ett ansvar för kommunerna, men det här är ett rejält stöd från regeringen för att man ska kunna samarbeta i den här viktiga frågan. Vi har detta för ögonen. Vi följer det. Om två månader kommer jag också att ta emot förslag från den utredning som tittar på kvaliteten i äldreomsorgen i framtiden. Detta är också en del av det.

Följderna av gräns- och id-kontroller i Öresundsregionen

Anf. 74 RASMUS LING (MP):

Herr talman! Sedan ett år tillbaka har vi id- och gränskontroller vid Öresundsbron. En sak som har hänt sedan dess är att integrationen i Öresundsregionen har stannat av. Många gränspendlare har sagt upp sig, res-tiderna har förlängts, och många företag vittnar om omfattande problem. Tågoperatörerna har fått ersättning för de direkta kostnaderna för kontrollerna, men man har inte fått ersättning för de påtagligt minskade resandevolymer.

Ikea har sitt internationella kontor i Hyllie, söder om Malmö. Man vittnar om problem, och man är beroende av flygplatsen Kastrup, Copenhagen Airport.

Min fråga går till näringsministern: Vad avser regeringen att göra för att förbättra Öresundsintegrationen?

Anf. 75 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Tack, Rasmus Ling, för frågan! Vi vet ju om att med id-kontrollerna och gränskontrollerna uppstod det både problem och en del tidsförluster för människor som pendlar. Det underlättar naturligtvis inte integrationen över Sundet. Även om vi var medvetna om det var det dock nödvändigt att dessa åtgärder med den situation som Sverige var inne i.

Det har också fått effekt. Vi ser nu att Sverige kan hantera den situation vi hade med migrationen. Nu diskuterar vi hur vi ska ta den frågan vidare.

Det har just gjorts ett försök med en ny rutin för id-kontroll på Kastrup, där kontrollerna kan ske i ett steg i stället för två. Förhoppningen är att detta, om det faller väl ut, ska kunna minska problemen med kontrollerna, så att det ska gå smidigare, och därmed ska det kunna gå ännu fler tåg. Det är ett exempel på åtgärder vi nu vidtar. Vi försöker hitta samarbeten med den danska sidan för att göra det så smidigt som möjligt.

Anf. 76 RASMUS LING (MP):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret! Jag hoppas att kontrollerna snart kommer att upphävas. I dag finns det inget behov av dem för att minska antalet asylsökande eftersom det har gått ned så pass mycket i hela Europa.

Jag vill på nytt ställa en fråga utifrån integrationen i Öresundsregionen: Vilka konkreta gränshinder avser regeringen att jobba med under det kommande året för att underlätta näringslivet och integrationen i Öresundsregionen?

Anf. 77 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Det absolut viktigaste är att de kontroller som sker går så smidigt som möjligt. Skulle vi hamna i en situation där det är möjligt att på sikt avveckla dem skulle det naturligtvis vara bra, men jag tror att man måste se frågan i ett större perspektiv än så.

Det är väldigt mycket forskning och utveckling som sker gemensamt mellan Sverige och Danmark. Vi hade ett initiativ på livsmedelssidan, där vi tyvärr inte vann, som hade kunnat betyda mycket. Nu har vi ESS och MAX IV-laboratoriet, som kommer att betyda väldigt mycket för inte bara svensk forskning utan också europeisk forskning, som vi kan göra tillsammans.

3:12-reglernas effekter på jobben

Anf. 78 LARS HJÄLMERED (M):

Herr talman! En vanlig dag är det över 900 000 människor som inte går till jobbet. Enligt regeringens egna siffror kommer det att vara bortåt 1 miljon människor i utanförskap i Sverige år 2020. För att bryta utanförskapet behöver vi fler jobb och växande företag. Vi vet att fyra av fem nya jobb kommer i de mindre företagen.

Mikael Damberg och regeringen har nu ett förslag om att chockhöja skatten för småföretagare och entreprenörer i Sverige, det som kallas 3:12-reglerna. Det innebär för en bagare, en bilverkstad eller en blomsteraffär att Damberg nu vill höja deras skatt med i storleksordningen 25 procent. Därför vill jag fråga näringsministern: Hur kan denna Dambergsskatt på småföretagare och entreprenörer leda till fler jobb?

Anf. 79 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Tack för den frågan, Lars Hjälmered! Det är lite otursamt för Lars Hjälmered att tala om jobbtillväxt i dag eftersom Arbetsförmedlingen har kommit med nya siffror som visar att arbetslösheten återigen sjunker i Sverige. Det är tredje året i rad där arbetslösheten sjunker mycket och sysselsättningen fortsätter att växa. Varslen är de lägsta på tio år. Det är lite otur med tajmningen av frågeställningen, för vår jobbpolitik levererar ju. Vi ser nu ett minskande utanförskap i Sverige. Under den borgerliga tiden hade vi ett växande utanförskap i Sverige. Vi kommer att fortsätta pressa tillbaka arbetslösheten och utanförskapet i Sverige genom aktiv politik.

Regeringen har inte lagt fram något förslag om ny beskattning. Däremot har det funnits en utredning som har varit ute på remiss. Den behandlas nu av regeringen. Regeringen kommer att återkomma när och om vi har ett förslag färdigt.

Anf. 80 LARS HJÄLMERED (M):

Herr talman! Alliansen tillsatte en utredning för några år sedan som hade fokus på att underlätta generationsskifte i mindre företag. Det var de så kallade 3:12-reglerna man skulle titta över. Mikael Damberg valde att ge denna utredning ett nytt uppdrag. Förslaget har nu kommit, och om man skulle genomföra det innebär det faktiskt en chockhöjning för småföretagare och entreprenörer. Samtidigt vet vi att det finns ett enormt utanförskap. Det är en jätteutmaning. Det behövs fler jobb, och vi vet alla att det är just i de minsta företagen de nya jobben kommer.

Därför ställer jag frågan: Varför vill Mikael Damberg med kirurgisk precision skjuta in en skattehöjning på dem som kan skapa jobben?

Anf. 81 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! 3:12-frågan förföljde också den förra regeringen med alla ändringar som inte ledde till att någon blev glad. Nu har vi ett förslag från en utredning. Det är inte regeringens förslag utan en utrednings förslag. När regeringen kommer med sitt förslag kan vi diskutera 3:12-frågan igen. Annars fortsätter jag som näringsminister att underlätta finansieringen. Vi diskuterar nu hur vi kan korta betaltiderna, så att inte minst små och medelstora företag fortsatt kan växa och expandera i Sverige utan att agera bank åt stora företag.

Regeringens politik för personlig assistans

Anf. 82 HANNA WIGH (SD):

Herr talman! Jag har väntat på att regeringen ska bättra sig i frågan om personlig assistans. Före jul kunde jag läsa det nya skönskrivna regleringsbrevet till Försäkringskassan, där regeringen skriver att man värnar en hållbar utveckling av assistansersättningen. Hållbar för vem? Är det för regeringen, som framtvingar besparingar på området? Är det för alla dem som inte kan leva sina liv till fullo även om de har assistans i dag, då de lever i skräck för vad Regeringskansliet ska få för sig härnäst?

Regeringen, med Åsa Regnér i spetsen, skyller sina tillkortakommanden på brukarna när man framhåller att assistansmedlen inte ska användas för att betala för jurister. Det är regeringen och myndigheten som urholkat möjligheten för vanligt folk att söka och få assistans. Det handlar om besparingskrav och om att lusläsa lagar som fan läser Bibeln i jakten på krypthål. Det är anledningen till att det behövs jurister i dag för att man ens ska kunna få assistans. Skyll inte på brukarna!

Jag vill veta om regeringen ska fortsätta att spara på de svaga med personlig assistans. Eller kommer något konkret att göras snart?

Anf. 83 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Tack, Hanna Wigh, för frågan! Regeringen har inte ändrat lagstiftningen. Regeringen är mån om att medlen till personlig assistans – det är i dag 30 miljarder – går just till personlig assistans; det handlar om brukarnas rättigheter och behov.

Vi vet i dag genom ett antal rapporter, minst fem stycken, att en rätt stor andel går till annat än det som det var tänkt för. Jag tycker att runt 10 procent – det är vad Försäkringskassan själv uppskattar det till – är en stor andel av 30 miljarder. Försäkringskassan uppskattar att det ligger någonstans där. Jag tycker att det är anmärkningsvärt att skattebetalarnas pengar används till andra saker. Det vill jag komma åt. Jag tycker att jag har ett ansvar för det, för människornas skull och för reformens skull. Därför har vi sett till att Försäkringskassan i sitt arbete ska se till att medlen verkligen går just till människornas behov.

Anf. 84 HANNA WIGH (SD):

Herr talman! Det handlar om att motverka överutnyttjande och brottsligt nyttjande med ett särskilt fokus på den ökande timutvecklingen. Det är en skönskrivning av det gamla direktivet och ett misstänkliggörande av alla. Nybeviljandet av assistans har sjunkit från över 60 procent till 30 procent på tio år. De 70 procent som fått avslag har alltså inget behov.

Detta handlar om verkliga människor med verkliga liv. Deras rättigheter tas ifrån dem. Tillsätt en haverikommission, och hedra LSS genom att spara pengar någon annanstans! Kan regeringen göra det?

Anf. 85 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Sverigedemokraterna tycker inte att det är viktigt att beivra brottslighet – det var en intressant information. Jag tycker att det är det. Jag tycker att de välfärdspengar vi har ska användas för dem som har rätt till dem. Det ska göras så nu, och det är viktigt för förtroendet i framtiden, både brukarnas och allmänhetens förtroende för reformen.

I det regleringsbrev som vi har skrivit vill vi säkerställa att medlen går till det som det var tänkt och till dem som det var tänkt. Vi vill också säkerställa, genom en rad uppdrag som vi ger till olika myndigheter, att människor inte hamnar mellan stolarna.

Anf. 86 EMILIA TÖYRÄ (S):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till närings- och innovationsminister Mikael Damberg.

Förra veckan presenterade Landsbygdskommittén sitt betänkande, där de lyfte upp vikten av arbetstillfällen och en bransch som är oerhört viktig för landsbygden och för jobben, nämligen besöksnäringen. Olika utmaningar som presenterades var bland annat persontransporter, tillgång till rätt arbetskraft och svårigheter med att ha sysselsättning året runt. Därför är min fråga: Hur arbetar regeringen med att säkerställa att utmaningarna eller, om man talar klarspråk, problemen blir så små som möjligt, helst obefintliga, så att vi har möjlighet att bo och leva i hela landet?

Anf. 87 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Tack för frågan! Besöksnäringen är en enormt viktig bransch i hela Sverige. Den är viktig i stora städer. Vi fick en rapport häromdagen om att Stockholm rankas jättehögt som resmål i de globala mätningarna och drar folk till Sverige. Men vi ser att besöksnäringen i dag skapar jobb och tillväxtpotentialer i hela Sverige.

Förra året växte nätterna dubbelt så snabbt i Sverige som i övriga Europa. Det ska vi fortsätta med.

Regeringen har jobbat med att marknadsföra Sverige utomlands. Det är 110 miljoner mer för att marknadsföra Sverige utomlands. Vi ser en positiv utveckling av det. Vi har jobbat med destinationsutveckling för att få fler destinationer att vara redo att ta emot inte minst internationella besökare. Vi har nu också tillsatt en SOU för att för första gången på väldigt länge ta ett samlat grepp om hela besöksnäringens utveckling. Det är Britt Bohlin som utreder och leder det arbetet för att vi till nästa år ska få ett samlat underlag när det gäller hur vi strategiskt kan jobba med besöksnäringens utveckling i Sverige.

Anf. 88 EMILIA TÖYRÄ (S):

Herr talman! Jag tänkte just ställa en följdfråga om destinationsutveckling. Jag kommer själv från Kiruna, som ligger i Lappland, som är ett väldigt starkt varumärke. Men jag tror att det finns många destinationer i Sverige som skulle kunna vara än större varumärken.

Kan du mer detaljerat gå in på hur man jobbar med just destinationsutveckling eller varför det är viktigt?

Anf. 89 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Destinationsutveckling är viktigt för att marknadsföra spännande och unika destinationer – Sverige har väldigt varierande destinationer som gör Sverige spännande internationellt. Men det handlar också om att lyfta. Det räcker inte med att man är unik. Det gäller också att det finns en företagskultur med boenden, mat, transporter och andra kringtjänster för att inte minst internationella turister ska våga och vilja göra beställningar och för att man ska kunna driva en besöksnäring vidare på

en ort. Det är därför man jobbar ihop nationellt med regionerna. Man jobbar med starkare destinationer i Sverige inte bara för att marknadsföra dem utan också för att få dem att blomstra.

Samarbete på försvarsområdet

Anf. 90 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Jag vänder mig till minister Damberg. Han kan slå upp fliken F, som i försvar, i sin inläsningspärm.

Vi har precis haft försvarskonferens i Sälen. Där talade bland annat statsminister Löfven. Han sa att svenska folket kräver att vi är vuxna uppgiften. Det är klokt, rätt och riktigt. Försvarsminister Hultqvist talade dagen därefter och hade på många sätt ett ganska raljant inledande stycke i sitt anförande. Han attackerade – det var egentligen en retorisk tjurrusning. Han duckade dessutom för eget ansvar.

Jag tycker att vi kan vara många som självkritiskt kan se tillbaka på den försvars- och säkerhetspolitik som har bedrivits tidigare, men nu gäller det att göra saker. Vi ser också att omvärldsvillkoren försämras. Från Moderaternas sida har vi pekat på satsningar här och nu för en total summa om 8 ½ miljard.

Mina frågor är: Hur avser regeringen att slå vakt om en fortsatt samarbetsanda givet de här två olika sakerna? Avser regeringen att gå från ord till handling när det gäller satsningar på försvaret här och nu?

Anf. 91 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Jag var i år inte med i Sälen, så jag kan inte exakt recensera vad som hände där. Men jag noterade att Peter Hultqvist också hade talat om den förra regeringens försvarspolitiska agerande. Man gjorde under förra mandatperioden kraftiga besparingar på försvaret. Dessutom utvecklade man värnpliktsystemet. Under den här mandatperioden bestämmer vi oss för att vända den utvecklingen och satsa mer på försvaret pengamässigt men också återinföra värnpliktsarmén i Sverige. Det innebär de facto ett skifte i förhållande till den förra regeringens utveckling.

Vi vill gärna bygga detta på samarbete, men man kan inte vara så stött, även om man är moderat och tycker om försvar, att man inte kan ta en viss kritik i fråga om hur man agerade under förra mandatperioden. Jag tror att svensk försvarspolitik skulle tjäna på mer långsiktighet och på att man värnar uppgörelser och vågar stå för dem. Men det handlar också om att diskutera de utmaningar vi står inför här och nu.

Anf. 92 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Under de två föregående alliansmandatperioderna, 2006–2014, var det aldrig så att man lade ett högre bud i kammaren än vad regeringen hade presenterat. Jag tycker att vi alla kan vara självkritiska, men det gäller även socialdemokrater på besök i Sälen.

Jag återkommer till min fråga. Givet det försämrade säkerhetsläge som vi sedan en tid befinner oss i undrar jag: Vill regeringen på något sätt medverka till ytterligare satsningar på svensk försvarsförmåga här och nu?

Anf. 93 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Det är bra att Hans Wallmark utgår från försvarsförmåga. Det är ju det vi talar om, hur vi stärker svensk försvarsförmåga över tid. Då brukar vi i Sverige utgå från försvarsberedningar och analyser och faktiskt se vilka behov som finns. Vad gör vi för prioriteringar? Sedan diskuterar vi ekonomin.

Jag konstaterar att långsiktigheten inte sträcker sig längre än sedan december, då Moderaterna röstade på försvarsöverenskommelsen och den budgetförstärkning som vi gemensamt hade kommit överens om. Det var så sent som i mitten av december. Det går alltså snabbt i de här utspelstiderna, också för Moderaterna.

Välfärd i hela landet

Anf. 94 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Jag har en fråga till landsbygdsminister Sven-Erik Bucht.

Det är väldigt glädjande att det nu går bra för Sverige, att vi har en sjunkande arbetslöshet och att vi har en tillväxt. Men det finns också människor som känner oro och som upplever att Sverige glider isär. Nu har vi vid flera tillfällen pratat om Landsbygdskommitténs förslag, med 75 programpunkter, som kom i förra veckan. Men det finns också fler områden. Det finns en väntande livsmedelsstrategi, och det finns andra saker som man skulle kunna göra för att landet ska hålla ihop.

När det gäller att män och kvinnor ska kunna leva på landsbygden och kunna utbilda sig – det handlar om kompetensförsörjning – så att de kan ta de jobb som faktiskt finns på landsbygden gäller det att kanske agera redan innan remissinstanserna har sagt sitt på vissa områden.

Även om Sven-Erik Bucht har svarat till viss del vill jag alltså ändå ställa frågan om hur vi ska klara en bra välfärd i hela landet framöver.

Anf. 95 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Anledningen till att vi tillsatte den här kommittén och gav dessa direktiv till den var just det som Monica Green frågar om, nämligen att kunna vända den utveckling som finns på svensk landsbygd. I det här landet har stad och landsbygd dragits isär på många sätt.

Därför är det viktigt att vi nu har fått det här förslaget. Som jag sa tog det åtta dagar för regeringen för att i dag ta det första steget till att titta på det här med landsbygdslån, som ingår i uppdraget. Jag utesluter inte att vi kommer att komma med fler åtgärder under detta år, men den samlade politiken utgår jag från att vi kommer att ta i en proposition under 2018.

Anf. 96 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Det är jättebra att det kommer en samlad politik på området, samtidigt som det faktiskt också griper in i alla andra politikområden. Det handlar ju om kompetensförsörjning, kommunal service, posttjänster, bredbandsutbyggnad och bostäder, alltså väldigt många politikområden. Trots att det ska vara samlat måste man ändå se till att det implementeras på andra områden.

Prot. 2016/17:53

12 januari

Frågestund

Nu ska Sven-Erik Bucht komma till Skövde på måndag – välkommen!
Jag vill skicka med kravet att livsmedelsstrategin snart kommer och att den utvecklar även Skaraborg.

Anf. 97 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Jag ser fram emot besöket i Skövde. Det är framför allt diskussion kring jordbruksfrågor som kommer att beröras på det mötet, men givetvis är livsmedelsstrategin en del i det.

Livsmedelsstrategin är ett helhetsgrepp som regeringen har tagit som berör både primärproduktion och jordbruk, fiske och trädgård men också den småskaliga och storskaliga livsmedelsindustrin. Den berör export, handel och även besöksnäringen, matturism och så vidare.

Det är ett helhetsgrepp, och jag hoppas att vi kan komma överens med oppositionen i den frågan.

Inriktningar på gymnasiets naturbruksprogram

Anf. 98 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Herr talman! Min fråga går till näringsminister Mikael Damberg.

Besöksnäringen har vi talat om här i dag. Den är en av Sveriges mest livskraftiga näringar med företag som sysselsätter många människor. Det är en näring som har behov av olika kompetenser, och det är vanligt att många unga och nyanlända får sina första jobb här. Värdet av turismexporten var 2015 större än läkemedels-, stål- och järnindustrin.

Skolverket har fått uppdraget att lämna förslag om nya inriktningar inom gymnasieskolans naturbruksprogram. Redan i våras lämnades betänkandet in, där Skolverket föreslår att naturbruksprogrammet ska smalna av till fem inriktningar. Det skulle innebära att inriktningarna för naturturism, jakt, viltvård, fiske och vattenvård, rekreation och upplevelser ska utgå – inriktningar där de flesta får jobb eller startar eget.

Min fråga till minister Damberg är därför om regeringen har för avsikt att ställa sig bakom Skolverkets förslag att smalna av naturbruksprogrammet.

Anf. 99 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Regeringen har tagit emot Skolverkets förslag men inte landat i ett eget förslag. Vi får titta på de synpunkter och åsikter som förs fram.

Nu har också Alexandra Anstrell framfört sina synpunkter på detta, och det tar jag med mig i det fortsatta arbetet. Jag tror inte att intentionen, vare sig från Skolverket eller någon annan, är att den nya gymnasieskolan ska strypa eller smalna av jobbmöjligheterna i Sverige. Syftet måste vara det motsatta.

Jag måste ta med mig frågan eftersom jag inte jobbar så nära den att jag exakt och detaljerat kan beskriva hur arbetet kommer att bedrivas framöver. Jag vet dock att regeringen ännu inte har tagit ställning.

Anf. 100 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Herr talman! Det låter positivt och lovande när minister Damberg säger att det här är väldigt viktigt. Jag hoppas verkligen att regeringen tar till sig vad många har sagt, både här och på andra ställen, eftersom naturturism är väldigt intressant för besöksnäringen. Kanske jag kan få ministern att lova att han verkligen återkommer i frågan när besluten är tagna.

Anf. 101 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Jag lovar att följa upp frågan, inte minst med mina ministerkolleger som jobbar lite närmare med just den specifika ändringen av gymnasieskolan, framöver.

Bostadsbyggande som ett medel för minskad segregation

Anf. 102 JOHANNA HARALDSSON (S):

Herr talman! Min fråga går till bostadsminister Peter Eriksson.

Under 2016 uppnådde vi i Sverige den högsta byggtakten sedan miljonprogrammet. Vi ser att det byggs överallt i hela landet, både på landsbygd och i storstad. Boverket bedömer också att byggandet fortsätter att öka även under 2017. Det är en positiv trend, och vi vet att det behövs, eftersom näst intill alla kommuner uppger att de har bostadsbrist.

När fokus blir att bygga bort bostadsbristen så snabbt som möjligt är dock risken att man inte tar det tillfälle som finns att bygga bort problem på bostadsmarknaden och till exempel motverka segregation. Jag undrar därför hur regeringen arbetar med att skapa förutsättningar att bygga bort segregationen.

Anf. 103 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! Tack för frågan! Vi har i statsbudgeten ett särskilt stöd som är riktat till de områden där det nu behövs stora renoveringar, bland annat i miljonprogramsområdena. Det är till för att stärka dessa områden för att vi ska kunna minska segregationen.

Jag tänker också på den så kallade bosättningslagen som har kommit nu och som också handlar om att stödja kommuner som Södertälje och andra som har fått ta ett väldigt stort ansvar tidigare när det gäller bostadsförsörjningen. Nu ser vi till att fler är med och tar ansvar så att hela Sverige är inbegripet i detta arbete.

Anf. 104 JOHANNA HARALDSSON (S):

Herr talman! Min följdfråga är: Finns det fler incitament som ministern kan tänka sig att ta till för att bygga bort segregationen även i enskilda samhällen? Vi talar om det stora, men om vi även talar om det lilla.

Anf. 105 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! När vi nu bygger i den omfattning som vi gör handlar det om att se till att bygga samhällen och inte bara bostadsområden. Det är otroligt viktigt att man ute i kommunerna runt om i Sverige i dag inte gör om samma misstag som vi gjorde på 60- och 70-talen utan i stället bygger riktiga samhällen, där arbetsplatser och andra funktioner är inbegripna i

lokalsamhället så att det inte bara blir områden utanför städerna med bostäder som är isolerade från annan verksamhet.

Utbildningspolitiken och matchningen på arbetsmarknaden

Anf. 106 ROZA GÜCLÜ HEDIN (S):

Herr talman! Min fråga går till Mikael Damberg.

Vi har i dag en situation med ungefär 100 000 lediga jobb. Samtidigt misslyckas näringslivet med ett av fem rekryteringsförsök. Välfärden har väldigt svårt att hitta personal. Fyra av tio företag skjuter upp en planerad expansion. Arbetsförmedlingen och Tillväxtverket beskriver en skriande brist på yrkesutbildad personal. Samtidigt kan vi se att intresset för våra yrkesutbildningar minskar.

År 2025 beräknar SCB att det kommer att saknas 34 000 gymnasialt utbildade inom teknik och tillverkning, varav 26 000 inom industri. Det kommer att saknas 9 ½ tusen inom fordon och över 80 000 inom hälso- och sjukvård och den sociala sektorn.

Hur tänker regeringen möta upp detta och se till att matchningen sker?

Anf. 107 Närings- och innovationsminister MIKAEL

DAMBERG (S):

Herr talman! Tack, Roza, för en väldigt viktig fråga! Vi har nu en situation där utbildningspolitik blir en allt viktigare tillväxtfaktor för Sverige. Det vill säga: Lyckas vi få utbildningssystemet att matcha de behov som finns både i offentlig sektor och i näringsliv kan vi hålla igång men också utveckla svensk tillväxt och jobbtillväxten framöver. Utbildningspolitiken har därför fått en större jobbdimension än tidigare.

Vad är lösningen på detta? Eftersom vi underutbildar folk i Sverige har vi 70 000 fler utbildningsplatser som vi rullar ut på universitet, yrkeshögskola, komvux och i arbetsmarknadspolitiken.

Den andra frågan är hur vi får attraktionskraften i gymnasieutbildningen att öka. Samverkan är absolut viktigast. När branscher och sektorer är med och planerar och bedriver utbildningen blir kvaliteten högre. Jag tror också att Gymnasiekommittén är inne på någonting väldigt spännande och tittar på gymnasiekompetensen, som ger möjlighet för studenterna att också göra andra val framöver. Jag tror att det är en viktig fråga för att öka statusen.

Anf. 108 ROZA GÜCLÜ HEDIN (S):

Herr talman! Tack för svaret!

Jag lyssnade intresserat på partiledardebatten i går. Anna Kinberg Batra målade upp en dyster bild av företagen. Hon beskrev inte problemen utifrån vad jag gick in på i mitt inlägg, utan hon sa bara: Skatt, skatt, skatt! Hon antydde att vissa människor inte vill jobba. Jag hörde inte något om satsning, och jag hörde inte något om framtidshopp för unga, för våra ny-anlända och andra som behöver en adekvat utbildning för att ta de jobb som de behövs till för vårt gemensamma samhällsbygge.

Vad skulle en borgerlig regering innebära för välfärden, och vad kan deras politik göra för att möta behoven?

Anf. 109 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Jag kanske inte ska uttala mig så mycket om vad en borgerlig regering skulle innebära. Vi har sett åtta år av det.

Jag tycker att det är intressant att följa statistiken nu, där det framgår att sysselsättningen fortsätter att öka i Sverige. Det råder historiskt höga sysselsättningsnivåer.

Det som skiljer vår period från den tidigare perioden är att arbetslösheten sjunker. Jag tror att det har mycket med utbildning att göra. Vi matchar de arbetslösa med de kunskapskrav som råder på svensk arbetsmarknad. Får man inte de kunskaperna kommer man inte in på arbetsmarknaden. Där är yrkesprogrammen och yrkesvux viktiga faktorer framöver för att sänka arbetslösheten och skapa tillväxt.

Skuldhantering vid skilsmässa

Anf. 110 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till jämställdhetsminister Åsa Regnér.

En form av ekonomisk misshandel handlar om att den ena partnern lockar den andra partnern att ta gemensamma lån. När lånen ska betalas vill inte partnern betala lånet. Då får den andra stå för allt. Inte ens om man skiljer sig går det att göra något åt problemet. Pengar drivs in från den som har pengar. Om den ena partnern finns hos kronofogden och inte prioriterar att betala hamnar den andra i kläm.

Detta kan leda till att båda till slut hamnar hos kronofogden. Detta agerande kan vara ett led i annan misshandel – ekonomisk, psykisk, sexuell, fysisk och så vidare.

Frågan är om det är tänkbart att efter en skilsmässa få dela skulden i två delar så att man inte behöver betala mer än sin halva.

Anf. 111 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Själva sakfrågan faller inte under mitt ansvarsområde i regeringen. Men naturligtvis ska det finnas lagstiftning som skyddar människor när de ingår äktenskap. Som enskild individ ska man veta vad som gäller om man ingår äktenskap, är sambo eller på olika sätt ingår ekonomiska relationer med den person man lever med.

Den viktigaste jämställdhetspolitiska åtgärden är att det just nu råder en hög sysselsättning för både kvinnor och män. Att kvinnor liksom män har en egen ekonomisk plattform att stå på är något av det absolut viktigaste.

Jag tar med mig Hillevi Larssons fråga till ansvarigt statsråd.

Postnord och villkoren vid statlig upphandling

Anf. 112 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Min fråga går till Mikael Damberg. Jag skulle vilja plocka upp den fråga som har varit uppe tidigare i dag om Postnord.

Det statliga Postnord har valsat runt i medierna det senaste året. Det har gällt allt från postutdelning och bristande arbetsmiljö till fastighetsboxar. Nu senast är det transportererna.

Medvetet eller omedvetet kan vi konstatera att Postnord, som är ett statligt bolag, är med och bidrar till lönedumping via de tjänster bolaget köper. Det är stora problem i transportsektorn. Här borde de statliga företagen kunna gå före.

Hur kan regeringen garantera att de statliga företagen upphandlar till sjysta villkor?

Anf. 113 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Jag vet att Teres Lindberg kan posten väl, och vi har diskuterat Postnord tidigare i olika sammanhang. Det är ett bolag som är under enorm press, har fattat en del svåra beslut och gjort en del felaktiga organisationsförändringar som har lett till utmaningar för bolaget – som vi inte har slutat att diskutera i Sverige utan kommer att fortsätta att diskutera.

När det gäller transportbranschen har Postnord ett ansvar. Jag blev oroad över uppgifterna om hur man har agerat i leverantörskedjan. Därför blev jag glad när Postnord sa att uppgifterna ska granskas.

Mitt budskap är att Postnord som en statlig aktör ska agera föredömligt. De ska gå före och visa hur man kan agera på olika marknader och att det spelar roll att staten är en viktig ägare.

I dag har jag fått ny information. Postnord kommer nu att intensifiera arbetet med uppföljningen av underleverantörer inför 2017. De kommer att göra fler kontroller, fördjupa granskningarna och dessutom ta hjälp av externa revisorer. Det är bra.

Anf. 114 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Det är viktigt att regeringen tar frågorna på allvar. Vi skulle kunna titta mer på hur kollektivavtalet kan användas. Även om riksdagen röstade ned ett förslag från regeringen om att ställa sociala krav kan vi via regleringsbrev och kraven på de statliga bolagen tillämpa kollektivavtalet. Där behövs ingen lagstiftning, utan det är snarare fråga om ägaren. Vi skattebetalare ska veta med säkerhet att den verksamhet och de upphandlingar staten gör också är seriösa och till sjysta villkor.

Anf. 115 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Hela diskussionen handlar om att statliga företag ska agera föredömligt. Vi ska vara ärliga med att denna sektor är en av de smutsigaste branscherna. Det är en av de branscher där människor verkligen har utnyttjats mest och där många företag upplever en illojal konkurrens. Det krävs mer insatser än att bara titta på de statliga bolagen. Man måste titta på hur reglerna uppfylls på svensk arbetsmarknad. Det är ett brett arbete som måste göras för att städa upp i transportbranschen i Sverige.

Anf. 116 ANDRE VICE TALMANNEN:
Det finns inga ytterligare anmälda frågeställare. Därmed är dagens frågestund avslutad. Jag får tacka statsråd och ledamöter som har deltagit i den.

Prot. 2016/17:53
12 januari

§ 11 Svar på interpellation 2016/17:191 om IB-programmets (International Baccalaureate) ändrade förutsättningar

*Svar på
interpellationer*

Anf. 117 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr talman! Alexandra Anstrell har frågat mig om jag och regeringen står bakom det beslut som Universitets- och högskolerådet (UHR) har fattat när det gäller föreskrifter om värdering av utländska betyg och vilka konsekvensanalyser jag och regeringen har till beslutet vad gäller risken att detta beslut driver studiebegävningar ur landet.

Under den senaste tiden har jag besvarat ett antal skriftliga frågor från oppositionen om värdering av utländska gymnasiala betyg som till stor del berör samma sak. Jag står fast vid de svaren.

Låt mig inleda med att säga att jag håller med Alexandra Anstrell om att IB-utbildning är en bra och viktig utbildning som ger en god förberedelse för högskolestudier.

När det gäller UHR vill jag säga följande. UHR som myndighet har ett bemyndigande i högskoleförordningen att meddela föreskrifter om meritvärdering av betyg. UHR har remitterat ett förslag till nya föreskrifter om värdering av utländska betyg och tagit hänsyn till remissynpunkter, och därefter har myndighetens styrelse fattat ett beslut. I myndighetens uppdrag ligger att så långt som möjligt se till att olika grupper av sökande till högskolan konkurrerar på likvärdiga villkor. Det finns inget i UHR:s agerande som ger mig anledning att ifrågasätta myndighetens sätt att fullgöra sitt uppdrag.

När det gäller sakfrågan vill jag understryka att jag har stor respekt för den oro som inte minst företrädare för IB-utbildning uttrycker. Däremot är jag rädd att oron till stor del bygger på okunskap. Frågan om hur IB-betygen ska värderas är en del av en betydligt större helhet och hänger samman med den tidigare borgerliga regeringens gymnasiereform.

Den årskull som påbörjade gymnasieskolan hösten 2011 fick betydligt svårare att få högsta betyg än vad det hade varit tidigare. Under en övergångsperiod skapades därför en tillfällig urvalsgrupp för sökande med betyg från den nya gymnasieskolan. Denna grupp upphör från och med höstterminen 2017.

De utländska betygen (inklusive IB-betygen) har hittills värderats i förhållande till betygsfördelningen i den tidigare gymnasieskolan, där det var betydligt fler elever än nu som fick högsta möjliga betyg. För att sökande med utländska betyg inte systematiskt ska konkurrera ut elever från den nya gymnasieskolan när den tillfälliga urvalsgruppen till hösten upphör måste värderingen av de utländska betygen anpassas till betygsättningen i den nya gymnasieskolan. UHR:s utgångspunkt har varit att andelen elever med betyg från till exempel IB-utbildning som får det högsta möjliga meritvärdet ska vara lika stor som andelen elever i den mest jämförbara gruppen i den svenska gymnasieskolan.

Den grupp som IB-eleverna i första hand kommer att konkurrera med platserna om är elever som gått i den nya gymnasieskolan. I den nya meritvärderingen kommer båda grupperna att få svårare än tidigare att få högsta möjliga meritvärde. Därmed kommer de meritvärden som krävs för att antas till populära högskoleutbildningar sannolikt att sjunka. Detta innebär alltså inte att det blir svårare att antas till populära högskoleutbildningar, även om färre sökande från IB-utbildningar än tidigare får högsta möjliga meritvärde. Jag vill verkligen betona detta, herr talman!

Det finns alltså *inget* som talar för att sökande med betyg från IB-utbildning inte kommer att stå sig väl i konkurrensen med sökande från den nya gymnasieskolan. Därför bedömer jag inte heller att de förändringar som UHR har beslutat om riskerar att driva studiebegävningar ur landet. Utan en justerad värdering av utländska betyg skulle konsekvensen däremot bli att de elever som gått i den svenska gymnasieskolan skulle få svårt att konkurrera om platserna på populära högskoleutbildningar. Det vore olyckligt.

Anf. 118 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Herr talman! Jag tackar statsrådet Hellmark Knutsson för svaret.

Statsrådet säger i sitt svar att det tidigare var betydligt fler elever som fick högsta möjliga betyg i gymnasieskolan än nu. Med förändringen av Gy 11 är det nu betydligt svårare än tidigare att få högsta betyg i gymnasieskolan.

Då precis som nu har IB-programmen sin sjugradiga betygsskala, där en elev kan få max 45 poäng i sin examen. Betygen är fortsatt av hög kvalitet och sätts externt efter slutexamen, vilket gör dem i stort sett inflationskyddade. Här har alltså ingen förändring skett.

Den betygskonvertering som UHR:s siffror bygger på gäller elever med gymnasieexamen. 76 procent av eleverna på IB får gymnasieexamen medan 94 procent på gymnasiet får gymnasieexamen. Det är alltså färre elever som får gymnasieexamen på IB än på gymnasiet. En rimlig slutsats kan vara att det är svårare att få diplom från IB än gymnasieexamen från ett vanligt program.

Herr talman! Det är viktigt att lyfta fram i debatten att 1 av 465 i världen når 45 poäng på IB. I Sverige skrev 1 330 elever slutexamen 2015. Två av dessa fick 45 poäng.

Om man i stället bygger denna betygskonvertering på alla elever, där gymnasieelever med meritvärde 9 eller lägre och IB-elever med betyg under 24 båda får noll, visar det att UHR:s tidigare betygskonvertering för IB-elever legat ganska bra, förutom för dem som ligger på 80 procent och över. En ändring där kan vara rimlig ur den synvinkeln.

Däremot är UHR:s beslut för drastiskt, då IB:s betygskonvertering ligger väsentligt under gymnasieelevernas betyg. Denna skillnad har till och med ökat jämfört med hur man konverterade dem i relation till Gy 94.

En beräkning med alla elever inräknade gjord av en statistiker och professor i nationalekonomi visar på en annan konverteringskala, som i mångt och mycket landar i en liknande den vi har haft tidigare men är mer rättvisande vad gäller de sista 20 procenten – och jag trodde att det var just rättvisa vi var ute efter.

Herr talman! Jag ber att få upprepa min inledning. Tidigare var det alltså betydligt fler elever än nu som fick högsta möjliga betyg i gymnasieskolan. Med förändringen av Gy 11 är det alltså betydligt svårare att få högsta betyg, vilket också var meningen. Men IB-programmen har inte förändrats.

Det har alltså blivit svårare att få högre betyg i gymnasieskolan, vilket Gy 11-reformen bland annat handlar om och som är bra, men det har inte skett någon förändring av IB-betygen. Att man då vill konvertera dem strängare för att man har gjort en uppräckning av gymnasieskolan är för mig en gåta.

UHR rapporterar i dag att förändringar av meritvärdering slår hårdast på program där det krävs höga meritpoäng för att antas. Det är precis där dessa elever drabbas.

Fru statsrådet säger i sitt svar att hon är rädd att oron för IB-konverteringen bygger på okunskap. Men när oroade kritiker är rektorer, skolledarförbund, politiska företrädare och en professor i nationalekonomi blir jag mer rädd att vi har en regering som inte tar ansvar.

Kritik har framförts till UHR för statistikräkningen, men kritikerna har fått svaret att detta är gängse metod.

Att minus och minus blir plus är jag med på, men fel plus fel blir just bara dubbelfel.

Jag uppmanar ministern att ta tillfället i akt. Det finns tid att styra om detta.

Anf. 119 MARIA STOCKHAUS (M):

Herr talman! I dag var UHR i utbildningsutskottet för att diskutera just denna fråga. De var tydliga med att de hade fått ett regeringsuppdrag som bland annat innebar att skulle använda en rent statistisk metod och att man inte skulle ha några övergångsbestämmelser.

Det senare innebär att det drabbar retroaktivt. Elever som har gått ut, redan går på eller har sökt IB-programmet får uppleva att deras förutsättningar att söka till högre utbildning har förändrats helt och hållet. Antingen ska de gå om gymnasieskolan, välja om eller byta program mitt under sin gymnasietid för att kunna åtgärda detta.

IB-elever har tidigare funnits i samma kvotgrupp som de som har de gamla gymnasiebetygen, alltså G, VG och MVG. Dessa, i den kvotgrupp som kallas Gy 00, får behålla sin värdering medan de som har gått ut IB får se sin värdering och sina betyg förändras retroaktivt.

UHR:s motiv till att använda en statistisk metod för omvärdering i stället för en kvalitativ analys är att man i så fall skulle behöva titta på så många olika internationella utbildningar, vilket inte är möjligt och görbart.

Jag tycker dock att IB har en särställning jämfört med andra internationella gymnasieutbildningar. Dessa elever går ju i stor utsträckning på svenska gymnasieskolor i Sverige, och IB-programmet är som ett gymnasieprogram bland flera.

Frågan är om det är rimligt att göra så här. De flesta IB-elever söker till svensk högre utbildning. De har gått på svenska gymnasier, och har bott i Sverige under hela sin gymnasietid. Det vore rimligt att de behandlades likadant som andra gymnasieelever i stället för att klumpas ihop med elever som har gått internationella utbildningar utomlands.

Jag tycker att vi i Sverige ska värna den typ av utbildning som IB är. Det är en utbildning av hög kvalitet som säkerställer att betygen är rättvisa och inte utsatta för inflation. Den ger också möjlighet att välja olika utbildningar utomlands.

Jag undrar om statsrådet är beredd att se över denna fråga och kräva en kvalitativ analys och att låta IB få en särställning jämfört med andra internationella gymnasieprogram som finns med i samma kvot. Jag undrar också om statsrådet är beredd att ta fram övergångsbestämmelser så att inte de som redan har gått ut IB eller går där i dag drabbas hårt.

Anf. 120 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr talman! När det gäller själva sakfrågan har jag som sagt respekt för den oro som har uttryckts från flera håll för både nuvarande och framtida IB-elevers möjlighet till vidare studier.

Jag tror dock att oron är delvis obefogad. Jag kan inte se att de beslutade förändringarna, som kommer att gälla likvärdigt från en och samma tidpunkt, skulle innebära att det relativt blir svårare att komma in på populära högskoleutbildningar. Detta är det viktiga att betona. Jag ser inte heller någon grund för att det skulle ge en retroaktiv effekt av något slag.

Myndigheten har i uppdrag att följa konsekvenserna av sina beslut och hur detta faller ut. Jag kommer också via departementet att följa myndighetens arbete kring detta genom våra myndighetsdialoger för att se om det blir de effekter som man befarar – men som jag inte i dag kan se att det finns någon grund för.

Det är viktigt att vi har ett likvärdigt antagningssystem. Ingen ska vare sig gynnas eller missgynnas.

Vi behöver också se till att de studiebegåvningar vi har i den svenska gymnasieskolan kan konkurrera på samma villkor om de attraktiva högskoleutbildningarna.

Vad gäller övergången till den nya gymnasieskolans meritvärdering från den gamla ville man ge just den här typen av övergångsbestämmelser. Men när det successivt kommer in elever som har det nya gymnasiebetyget ser vi att de förfördelas i jämförelse med IB-eleverna, som jämförs mot de gamla betygen.

Det är detta som jag inte tycker är okej. Jag tycker att det är viktigt att vi varken gynnar eller missgynnar några elever. Vi behöver alla talanger, oavsett om de har gått en internationell utbildning eller en svensk gymnasieutbildning.

Som svar på frågan om jämförelse vill jag säga att med det nya systemet kommer färre att nå högsta meritvärde såväl inom den svenska gymnasieskolan som inom IB. Detta innebär att meritvärdena för dessa högskoleutbildningar kommer att sjunka, och därmed kommer man att ha samma möjligheter att konkurrera om platserna.

Den senaste tiden har de utländska betygen faktiskt varit kraftigt överrepresenterade bland de antagna på de mest populära högskoleutbildningarna, därför att de svenska gymnasieeleverna har missgynnats allteftersom den nya meritvärderingen i den nya gymnasieskolan har ökat i andel. Därför är det viktigt att justeringen görs, så vi får en likvärdig antagning till vår högre utbildning.

Som sagt ska jag följa upp detta noga och föra en dialog om hur myndigheten följer upp sitt beslut och om det finns grund för den oro som oppositionen och de faktiskt berörda har uttryckt. I dag kan jag inte se att det finns grund för denna oro.

Prot. 2016/17:53
12 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 121 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Herr talman! IB:s betygskonvertering är en omdiskuterad fråga. Det är många som har hört av sig till mig och varit oroade. Senast i går hörde Linnea av sig, en elev som läser sista året på IB i Jönköping.

Linnea efterfrågar, utöver mina frågor i interpellationen, en kvalitativ jämförelse mellan IB och svenska program, alltså en undersökning av vad som krävs av eleverna för att nå höga betyg i respektive skolsystem.

Herr talman! Jag ska läsa högt ur Linneas mejl: UHR tycks ha jämfört IB-elever och elever på naturvetenskapliga programmet. De har sett att dessa elever har likvärdiga betyg från högstadiet men att IB-elever sedan drar ifrån och får högre avgångsbetyg från gymnasiet än naturelever. Har de inte tänkt på att det kan finnas en anledning till det? Det kan ju faktiskt vara så att IB-systemet ställer högre krav på sina elever och att detta resulterar i högre betyg. Betygsskillnaden behöver, menar jag, inte bero på ett matematiskt fel i betygsoversättningen. Det kan ju vara så att IB-elever faktiskt går ut med högre betyg än elever på naturvetenskapliga program, punkt.

Har statsrådet Hellmark Knutsson något att säga till Linnea och hennes klasskompisar?

Ytterligare en relevant fråga, precis som Maria Stockhaus lyfte upp, är varför tidigare IB-elevens betyg devalveras när de gymnasieelever som har G, VG eller MVG får behålla sina betygssnitt? Vore det inte rimligt med en likabehandlingsprincip där IB-elever får behålla sin tidigare konvertering och därmed behandlas likvärdigt med de elever som de redan har delat kvotgrupp med?

UHR:s beslut togs när elever i årskurs 3 redan valt och påbörjat sitt program och således inte hade möjlighet att ändra sitt val. Likaså drabbas elever som har tagit ett års studieuppehåll efter examen 2016. Vidare drabbas också de elever som tar examen i år.

I går fick jag ett ytterligare mejl, från en biträdande rektor för ett av Sveriges IB-program. Han är också rektor för andra program, vanliga gymnasieprogram. Han berättade att de nu håller på med ansökningarna till Storbritannien, som ska vara klara på fredag, i morgon alltså. De slår nu rekord i antal ansökningar till Storbritannien, det vill säga att eleverna söker sig bort från Sverige.

Att inom det svenska skolväsendet kunna ta del av en utbildning som ger tillgång till både svenska och internationella universitet lockar många svenska ungdomar i dag. Då får vi hoppas att detta inte är en nationell trend, byggd på den okunskap som ministern talar om.

Anf. 122 MARIA STOCKHAUS (M):

Herr talman! Att vi ska ha ett rättvist och likvärdigt antagningssystem tror jag inte att någon ifrågasätter. Det är oerhört viktigt.

Det är också viktigt att den ansträngning som krävs för att få ett högre betyg syns i den värdering som görs av betygen, om man inte har ett svenskt gymnasiebetyg. Det är just en sådan kvalitativ analys av IB som

vi efterfrågar, i och med att denna utbildning faktiskt genomförs i Sverige – en analys där man går in djupare på utbildningen i stället för att klumpa ihop den i en statistisk körning, som man gör när man tittar på andra internationella gymnasieutbildningar.

Jag skulle vilja ha en kommentar om retroaktiviteten, för den tycker jag är ganska anmärkningsvärd. Den undergräver förtroendet för politiska beslut som fattas om viktiga saker som elevers utbildning och framtid. När man väljer en utbildning måste man kunna känna sig trygg med att de kriterier och förutsättningar som gäller också kommer att gälla när man har gått ut utbildningen och att de inte ändras retroaktivt, som i detta fall.

Jag vill veta om statsrådet tycker att det är rimligt att man agerar på det sättet – att man låter beslut få verkningsgrad retroaktivt. Att man ska följa utvecklingen och ha kontakt med myndigheten hjälper inte Linnea och hennes klasskompisar, som sitter mitt i detta just nu. Det kommer antagligen att vara för sent för dem.

Anf. 123 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr talman! Jag har som sagt redan kommenterat detta. Jag ser inte att det finns någon saklig grund för oron för att detta ska ge en retroaktiv effekt av något slag. Tvärtom ser jag att det var en viktig åtgärd som man var tvungen att vidta för att inte missgynna svenska elever som har gått i den nya svenska gymnasieskolan. De blev kraftigt missgynnade när de ökade i antal. Däremot behövde man ha en övergångsperiod för detta.

Vi ska ha ett antagningssystem som varken gynnar eller missgynnar någon. Detta är också UHR:s uppdrag. Det är ett myndighetsbeslut som myndighetens styrelse har fattat utifrån det uppdrag de har, att vi ska ha en likvärdig antagning till högre utbildning.

Vi ska vara rädda om våra talanger, men de finns inte bara på IB-utbildningar utan också i den svenska gymnasieskolan. De måste också kunna konkurrera med sina meritvärden för att komma in på de populära utbildningarna, och det är betydligt svårare nu att nå de högsta värdena. Jag skulle aldrig kunna tänka mig att ha ett system där de missgynnas systematiskt, och jag hoppas att inte heller Moderaterna kan det.

UHR:s uppdrag är som sagt att få till en likvärdig antagning. Det är detta som de har jobbat med. Jag har inte sett något i deras beslutsunderlag som får mig att tro att de har gjort fel i denna process. Tvärtom har jag stor respekt för myndighetens kompetens, också när det gäller att värdera olika utbildningar. De jobbar med detta dagligen och kan det väldigt väl.

Med detta sagt är ett av mina uppdrag att följa om det som man är orolig för faktiskt sker, men i dagsläget kan jag inte se att det finns en saklig grund för denna oro. Myndigheten har ett ansvar för att följa upp sina beslut för att se att de leder till det som är uppdraget, nämligen att få en likvärdig antagning till svensk högre utbildning.

Anf. 124 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Herr talman! Med det av UHR föreslagna systemet, där 20 gymnasiepoäng krävs för många utbildningar, blir Sverige det enda land i världen där universiteten kräver nästan maximala 45 poäng från IB-gymnasierna för antagning.

För att bli antagen till Cambridge, som rankas som Europas främsta universitet, krävs i dag 40 poäng eller mer. Men för att komma in på många

svenska lärosäten kommer det med detta förslag att krävas 44–45 poäng samt full pott på meritpoängen för en IB-elev.

Mot detta har även det socialdemokratiska skolborgarrådet i Stockholm pläderat förtjänstfullt i Dagens Samhälle. Han och Lotta Edholm från Liberalerna menar i artikeln att den förändring som UHR föreslår kommer att leda till att IB-programmen tappar sin attraktivitet för elever i Sverige som planerar att studera på svenska universitet.

Svenska elever kommer att välja bort IB-utbildningen eftersom de nya konverteringsnivåerna omöjliggör för dem att, trots höga betyg, konkurrera om platserna på universitet och högskolor med elever från de andra gymnasieprogrammen. De skriver vidare att de elever som ändå väljer att gå IB-programmet inte kommer att söka sig till högre utbildningar i Sverige, med lägre internationell ranking, utan till utländska som välkomnar dem.

Min fråga till fru ministern är: Är deras oro också byggd på okunskap?

Anf. 125 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr talman! Jag tackar Alexandra Anstrell för en konkret fråga. Men vi har ännu inte sett var antagningsnivåerna kommer att hamna med detta nya system. Därför kan varken ni eller jag svara på den frågan. När det blir färre som kan nå de högsta meritvärdena – men vi minskar inte antalet platser på dessa populära högskoleutbildningar – kommer antagligen de meritvärden som krävs för att man ska kunna ta sig in att sjunka. Då kan man mycket väl komma in som IB-elev även om man inte har nått det högsta meritvärdet, på samma sätt som en svensk elev som har gått i svensk gymnasieskola och som inte har nått det högsta meritvärdet ändå kan antas till dessa populära högskoleutbildningar på samma och lika villkor. Det är det som är det viktiga.

Jag hoppas återigen att Moderaterna inte vill ha någon annan typ av gräddfil utan att vi ska ha en likvärdig antagning till vår högre utbildning, så att både talanger som har gått IB-utbildning och talanger som har gått svensk gymnasieskola ska ha möjlighet att komma in på svensk högre utbildning och att de ska konkurrera likvärdigt. Det är detta uppdrag som UHR nu har genomfört, och man har också fattat ett självständigt myndighetsbeslut.

På sedvanligt sätt kommer jag att följa detta, precis som myndigheten själv har till uppgift att följa det. Men för mig som högskoleminister är det otroligt viktigt att vi har ett likvärdigt och transparent antagningssystem som varken gynnar eller missgynnar någon.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2016/17:193 om den svenska rymdnäringen

Anf. 126 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr talman! Hans Rothenberg har frågat närings- och innovationsministern hur ministern och regeringen har analyserat konsekvenserna av Sveriges beslut vid det europeiska rymdorganet Esas ministermöte i början

Prot. 2016/17:53

12 januari

Svar på
interpellationer

av december om att satsa en mindre del av de medel som Esa pekat ut som nödvändiga för svenskt deltagande i den europeiska bäraraketen Ariane, och hur ministern avser att agera för att hantera följderna av beslutet.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Framtiden för de europeiska bäraraketsprogrammen i Esa beslutades redan vid ministermötet 2014. Sverige gjorde vid ministermötet i december 2016 några kompletterande åtaganden för att fullfölja de förpliktelser som ingicks 2014 för den existerande raketgenerationen Ariane 5 och den kommande raketgenerationen Ariane 6, som är under utveckling. Det innebär att Sverige lade in ytterligare drygt 27 miljoner euro i tillägg till de åtaganden om 89,5 miljoner euro som gjordes 2014. Därtill har Rymdstyrelsen under 2016 åtagit sig att finansiera verksamhet inom Ariane 6-programmet för 190 miljoner kronor framöver för att täcka GKN Aerospaces behov av stöd till produktionsutrustning.

Med de nya åtagandena fortsätter bäraraketerna att vara det område inom Esa som får de största svenska satsningarna. Under de kommande tre åren kommer Rymdstyrelsen att betala 250–300 miljoner kronor årligen till Esas bäraraketsprogram. Det motsvarar närmare 40 procent av Sveriges betalningar till Esa. De svenska satsningarna på olika Esaprogram utgår från Rymdstyrelsens bedömning av hur största nytta för den samlade svenska rymdverksamheten kan uppnås för såväl samhällsnytta och forskning som tidig teknikutveckling och för svensk rymdindustri. Regeringen har förtroende för Rymdstyrelsens bedömning och hantering av Sveriges deltagande i Esas program.

När det gäller medel som Esa ska ha pekat ut som nödvändiga för svenskt deltagande förhåller det sig inte riktigt på det sätt som Rothenberg beskrivit. Esa ser naturligtvis positivt på alla medel som Esa kan få från medlemsländerna till de olika programmen, men det är Sverige som bestämmer lämplig nivå på de medel som vi deltar med. Däremot finns det önskemål från GKN Aerospace om full statlig finansiering av deras utveckling och produktion av komponenter till bäraraketerna utan egen medfinansiering, trots att bolaget tillhör en stor internationell och börsnoterad koncern. Förutom det principiellt tveksamma med en sådan omfattande statlig finansiering av ett privat bolags verksamhet skulle det dessutom innebära en nivå på det svenska bidraget som inte är hållbar med hänsyn till Rymdstyrelsens anslag och uppdrag och behoven inom annan svensk rymdverksamhet.

När det gäller framtiden för GKN Aerospace i Trollhättan är min förhoppning att den pågående dialogen mellan Rymdstyrelsen och GKN Aerospace ska ge positiva resultat som möjliggör såväl fortsatta kontrakt till bolaget som fortsatt sysselsättning för dess högt kvalificerade medarbetare, med en bibehållen god balans mellan Sveriges olika åtaganden i det europeiska rymdsamarbetet. En del av ansvaret för att ett sådant positivt resultat ska uppnås ligger hos företaget självt och förutsätter ansvarsfulla och goda affärsmässiga och ekonomiska överväganden. Staten har genom Rymdstyrelsen sträckt sig mycket långt redan genom sin ambition att skapa möjligheter för GKN Aerospace att få kontrakt inom Esas bäraraketsprogram.

Det svenska åtagandet för det politiska målet om ett självständigt europeiskt tillträde till rymden, och mer konkret för den befintliga raketerna Ariane 5 och den kommande raketerna Ariane 6, ligger fast och har i och med det senaste ministermötet i Esa ökat ytterligare. Även om GKN Aerospace skulle dra slutsatsen att företaget ändå inte kan fullfölja gjorda åtaganden och de affärskontrakt som de har ingått innebär det inte att Sverige drar sig ur bärarketsprogrammet. Utöver GKN Aerospace har även RUAG Space i Mölndal kontrakt för leverans av komponenter till Arianeraketerna.

Anf. 127 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Som jag har skrivit i min interpellation träffades Europas rymdministrar inom ramen för rymdorganet Esa nyligen. Sverige valde då att satsa en mindre del av de medel som Esa pekat ut som nödvändiga för svenskt deltagande i den europeiska bärarketen Ariane. Detta har inneburit konsekvenser.

Anledningen till att jag ställde interpellationen till närings- och innovationsminister Mikael Damberg är att jag faktiskt tycker att den landar mycket rätt där. Det är en något underlig ordning att rymdfrågorna ligger på Utbildningsdepartementet. De har tidigare legat på Näringsdepartementet. Detta är nämligen i allra högsta grad en verksamhet som handlar om innovationer och om avancerad näringsverksamhet. Konsekvenserna av om sådan näringsverksamhet inte kan fungera väl kommer slutligen att landa på Näringsdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet.

Företaget GKN i Trollhättan brukar kallas Europas Center of Excellence för munstycken och turbiner till Arianeraketerna. Detta är verksamheter som ger synergier även till civila och militära flygmotoraffärer. Teknologi- och utvecklingsarbete finansieras av Sverige via Esa och ligger under Rymdstyrelsens anslag. Sverige har varit med i detta arbete sedan 70-talet.

Sverige har, som sagt, sedan december valt att satsa betydligt mindre än vad Esa önskar. Detta är inte bara ett signalspråk, utan det är ett signalspråk som får konsekvenser. Det är ett behov som Esa har pekat ut utifrån kraven på de olika raketerna. Till exempel övertecknades satsningarna i fråga om den mindre Vegaraketen av Esaländerna samtidigt som Sveriges bidrag blev noll, trots att detta är ett program som Sverige och GKN deltar i.

Detta innebär tyvärr att detta företag inte kan upprätthålla sin kompetens inom raketmunstycken och inte heller kan leverera utifrån Sveriges åtaganden och ambitioner vid tidigare ministermöten.

Ministern nämner här att det är ett börsnoterat bolag, och då ska de uppenbarligen kunna klara sig själva. Det kan man möjligen säga. Men det är trots allt så att alla leverantörer i dessa raketprogram har fått tuffa åtaganden när det gäller att leverera bättre produkter till väsentligt lägre priser. Detta är någonting som GKN och många andra företag har ställt upp på i förhandlingar och har bundit sig till. Men det har också gjorts att man har tagit bort många av de viktiga marginaler som gör att de inte kan göra andra åtaganden.

Ministern hänvisar till Rymdstyrelsen. Ja, det är bra att ha förtroende för Rymdstyrelsen, men den gör inga konsekvensanalyser och samhällsbedömningar. Den tittar på sin budget och prioriteringar inom den. Jag har flera interpellationsdebatter under dagen, och samtliga ministrar hänvisar

till en myndighet. Jag tror inte att det var så Axel Oxenstierna tänkte sig det när han satte igång den svenska myndighetsstrukturen.

Jag upprepar mina frågor. Hur har ministern och regeringen analyserat konsekvenserna av detta beslut? Hur avser ministern att agera för att hantera följderna av detsamma?

Anf. 128 LARS HJÄLMERED (M):

Herr talman! Europas rymdministrar möttes före jul, och kontentan av det mötet när det gäller Sveriges åtagande och regeringens prioriteringar är att det inte finns tillräckligt med pengar för att kunna fullfölja ett svenskt deltagande i det europeiska bäraketsprogrammet Ariane. Programmet handlar om att Europa ska ha en egen access till rymden, vilket har varit ett prioriterat mål för Sveriges och övriga Europas länder.

Regeringens förhåvanden här, herr talman, innebär också att den rymdindustri som i dag sysselsätter ungefär 150, inte bara kvalificerade utan *väldigt* kvalificerade, medarbetare i Trollhättan undermineras och troligtvis kan komma att avvecklas eller flyttas utomlands. Det innebär också de facto att Sverige med mycket kort varsel lämnar ett ungefär trettioårigt engagemang i det gemensamma bäraketsprogrammet, vilket troligtvis kan leda till förseningar i programmet i Europa och kanske även kostnadsökningar för övriga deltagande länder.

Om man viker ut detta, herr talman, och tittar på den typ av varsel som eventuellt kan komma – liksom utmaningar för enskilda företag – ser man att företagare ofta agerar på affärsmässig grund, vilket var fallet med till exempel Ericsson nu senast och en del andra. Det är på affärsmässig grund man förhåller sig till att göra saker och vidta åtgärder i sin verksamhet.

I detta fall talar vi om en väldigt kvalificerad rymdverksamhet i Trollhättan, där ansvaret ligger på statsrådet Hellmark Knutsson och hennes kollegor i regeringen. Det är alltså deras förhåvanden och de uppdrag de ger till olika myndigheter som kommer att fälla avgörandet om de 150 jobben i Trollhättan blir kvar eller inte. Ett icke-agerande från ministerns sida innebär de facto att man i förlängningen lägger ned verksamheten.

Man kan också backa några år, herr talman. Diskussionen är nämligen inte ny utan har funnits tidigare. Strax före 2010 – jag tror att det var 2009 – var detta uppe till diskussion, och då reste ledande socialdemokratiska företrädare till Trollhättan och sa att verksamheten bara *måste* vara kvar. Man tog strid för detta, men uppenbarligen gäller inte den linjen längre.

Om jag ska summera detta, herr talman, tycker jag att det finns åtminstone två rätt viktiga frågor som borde lyftas fram till ministern i diskussionen. Den första frågan är varför regeringen inte vill säkra rymdverksamheten i Trollhättan. Gör ministern och regeringen inget ytterligare kommer man nämligen att bomma igen detta, och 150 kvalificerade jobb försvinner.

Den andra frågan är vilka konsekvenser regeringens förhåvanden på detta område får. När regeringen agerar som den nu gör och detta kan läggas ned i Trollhättan, vilka effekter får det för jobben, industrin, rymdpolitiken och säkerhetspolitiken? Vad har ni gjort för analys, ministern?

Anf. 129 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr talman! Jag måste börja med att kommentera två påståenden som görs här.

För det första: När det gäller flytten av rymdfrågorna till Utbildningsdepartementet var det något som gjordes under den förra regeringen och som vi har hållit kvar vid. Vi är som regering fortfarande kollektivt ansvarig för de beslut som fattas, och på Utbildningsdepartementet finns det många frågor av olika karaktär som är helt avgörande för näringslivet. Rymdfrågan är bara en av dem.

För det andra ökade vi våra åtaganden i samband med ministermötet i december 2016. Det är alltså inte så att vi har minskat våra åtaganden. Det har vi inte heller gjort i förhållande till GKN, utan vi har varit tydliga med vad det är för pengar som finns avsatta för ändamålet. Vi står alltså fast vid de åtaganden Sverige har gjort, och vi står fast vid den budgetering som är gjord.

Ska vi nu ändra budgeteringen handlar det ju om att minska annan rymdverksamhet. Det skulle i så fall innebära att Sveriges satsningar på områden som jordobservation, telekommunikation, teknikutveckling och annat skulle minska ännu mer – vilket det gjorde vid ministerrådet 2012, då den borgerliga regeringen var ansvarig, just för att man tillförde mer pengar till bärraketsprogrammet.

Vi kommer som sagt inte att lämna något bärraketsprogram, utan vi kommer att stå fast vid såväl det åtagande vi gjorde vid ministermötet 2014 som de utökade åtaganden vi gjorde 2016. Vi har också sett till att GKN Aerospace har fått tillgång till pengar som var avsatta för verksamhet längre fram, så att de har tillgång till dessa pengar redan nu för att klara sitt uppdrag.

Nu pågår förhandlingar eftersom GKN Aerospace som enda företag har återkommit och bett om *ännu* mer pengar för att klara sitt åtagande. Skulle vi tillföra dessa pengar skulle vi som sagt behöva dra ned på annan rymdverksamhet som är väldigt viktig. Innan regeringen vidtar eventuella åtgärder vill jag därför avvakta och se hur de förhandlingar som pågår mellan GKN Aerospace och Rymdstyrelsen faller ut och om man kommer att leva upp till sina åtaganden eller inte. Sedan kan det finnas anledning för oss att återkomma om detta.

Jag delar uppfattningen att detta är viktig och högkvalitativ verksamhet, men det är också viktigt att vi är aktsamma om statens pengar. Detta är nämligen helt offentligt finansierat. Jag tycker att det finns en rimlighet i att privata, stora företag – som naturligtvis också har vinster av att delta i dessa stora program, till exempel genom kunskapsutveckling för sin personal och genom innovation och teknikutveckling som de kan använda inom andra delar i sitt företag – klarar av att uppfylla de åtaganden de har gjort. Åtagandena var också tydliga och klara när man gick in i detta program tillsammans och gav GKN Aerospace möjlighet att vara en del av det europeiska bärraketsprogrammet.

Anf. 130 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Jag undrar om ministern har träffat GKN. Det är uppenbart att det finns olika bilder av läget hos företaget respektive myndigheten. Myndigheten gör, som jag nämnde tidigare, sin bedömning utifrån

andra aspekter än övergripande samhällsperspektiv. Det kanske vore lämpligt att få information direkt från båda parterna.

I en interpellationsdebatt i november förra året sa ministern: ”Att stödja ett europeiskt oberoende tillträde till rymden känns oerhört viktigt just nu, inte minst mot bakgrund av det som händer. Sverige som ett neutralt och fredligt land, som till exempel sätter klimatutmaningen högt på agendan, kan då vara med och diskutera hur informationen från och tillgången till rymden ska användas.”

Om vi nu väljer att inte fullfölja våra åtaganden och lämnar den europeiska raketverksamheten, är det då inte ett agerande åt motsatt håll? Jag tycker att detta är lite grann att spela roulett med en så viktig verksamhet. Det är uppenbart att Rymdstyrelsen och GKN inte har kommunicerat på ett sätt som har gjort att parterna har förstått varandra. Då är det dags att regeringen kliver in och försöker få en egen bild av detta.

Företaget i Trollhättan må vara börsnoterat, ha utländska ägare och vara hur stort som helst med hur viktiga aktieägare som helst, men om detta bolag bedömer att det inte kan fullfölja sina åtaganden kommer det att få konsekvenser. Det är väl kanske bättre att åka till Trollhättan innan det blir ett varsel för 150 personer. Det kanske är bättre att förebygga en krisplan. Trollhättan har ju tidigare varit föremål för diverse regeringsengagemang, både under socialdemokratiska och borgerliga regeringar.

Min fråga är alltså om ministern har träffat GKN direkt. Är ministern beredd att ta diskussionen öga mot öga? I så fall kanske vi inte behöver diskutera detta, och framför allt kanske vi inte behöver ha en diskussion om en eventuell krisplan för Trollhättan och denna spetsteknologiska verksamhet som är viktig för Trollhättan, för Sverige och för det kunnande om bärraketer som behövs inom hela Europa.

Anf. 131 LARS HJÄLMERED (M):

Herr talman! Ministern ville berätta fakta. Låt mig då bygga på genom att säga något om det som ministern kallar ”vår prioritet” och vad som händer om man följer detta. Bolaget i fråga, i Trollhättan, säger att åtagandet vad gäller bärraketsprogrammet då inte kan fullföljas. I förlängningen av detta hotas 150 högkvalificerade jobb i Trollhättan.

Ministern sa att Sverige inte lämnar Arianeprogrammet, det europeiska bärraketsprogrammet. Detta är helt sant, men frågan här handlar om att ministern och regeringen med sina förehavanden och sitt agerande – eller brist på agerande – sätter 150 högkvalificerade jobb i Trollhättan i riskzonen.

Herr talman! Att döma av diskussionen nu verkar ministern inte vara beredd att ändra sig, vilket kan få till konsekvens att dessa jobb i Trollhättan går förlorade.

Här kan vi gå tillbaka till den diskussion som fördes för ett antal år sedan. Då sa partikollegor till ministern tydligt att detta var en utomordentligt viktig verksamhet för Trollhättan, för Sverige och för Europa, och att den skulle värnas. Vi hör inte de rösterna i debatten just nu, exempelvis från den nuvarande gruppledaren för Socialdemokraterna i riksdagen.

Herr talman! Jag skulle vilja återupprepa en av mina frågor, nämligen den om konsekvenser och konsekvensanalys. Om det nu är så att ministern inte säger sig vara villig att göra någonting mer – och vi ser att 150 jobb med detta kan gå förlorade – hur ser då ministern på de konsekvenser som

hennes och regeringens beslut får för jobben, industrin, rymdpolitiken och säkerhetspolitiken?

Prot. 2016/17:53
12 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 132 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr talman! Först vill jag säga att Rymdstyrelsens uppdrag som statlig myndighet är just att göra en övergripande samhällsperspektivbedömning av hur pengarna kan användas på allra bästa sätt.

I samband med dessa ministermöten, då vi har förhandlat om det här programmet och om det svenska åtagandet, har det funnits med i bilden att vi har viktig industri som kan leverera detta.

Det handlar dock inte bara om ett företag, utan det gäller flera företag. GKN är det absolut största, men RUAG Aerospace levererar också komponenter. De har inte kommit tillbaka och bett om mer pengar, utan de har accepterat det belopp som de fick i samband med att vi fattade dessa beslut om det svenska deltagandet och de åtaganden som då gjordes om att leverera komponenter.

Man ser också värdet av att ha denna typ av leveranser till bärraketsprogrammen – leveranserna leder till kompetensutveckling och teknikutveckling inom företaget och bland de anställda.

Skillnaden vad gäller GKN är att de har kommit tillbaka och vill ha mer pengar än vad som sas i samband med att åtagandena gjordes. Det är detta som Rymdstyrelsen och GKN nu sitter och förhandlar om. GKN har redan tillförts 190 miljoner av framtida pengar för att kunna klara sina åtaganden.

Det stämmer alltså inte att regeringen inte har gjort någonting eller att vår myndighet inte har gjort någonting. Det har vi absolut gjort, och vi har gjort det därför att detta är viktigt. Det är viktigt att Sverige fullföljer sina åtaganden.

Vi kan dock inte särbehandla vissa företag, och det hoppas jag att ni moderater inte heller tycker. Vi måste ha likvärdig behandling av de företag som deltar i de viktiga rymdprogram som ingår i åtagandet. Det måste också finnas någonting som företaget självt vill bidra med – någonting som man ser är med och utvecklar den egna verksamheten. När det gäller ett så stort företag är det svårt att se att det inte skulle finnas någonting som även ger dem ett mervärde.

Det jag har sagt är att det är viktigt att de förhandlingar som pågår mellan Rymdstyrelsen och GKN får slutföras. Jag hoppas att Moderaterna delar synen att vi ska tillåta dem att föra denna dialog.

Sverige kommer inte att lämna de åtaganden som vi har gjort i samband med bärraketsprogrammen, men vi måste se till att vi hushållar med skattepengarna på allra bästa sätt.

Vi kan inte särbehandla vissa företag. Vi ska se till att all den rymdindustri som vi har – som bidrar till kunskap och arbetstillfällen runt om i Sverige, inte minst i Västsverige – får samma förutsättningar och inte särbehandlas.

Anf. 133 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Att hushålla med skattepengar behöver man inte lära moderater. Vi håller också hårt på att man ska vara varsam med varenda skattekrona och framför allt inte krama ur varenda medborgare mer än vad som är nödvändigt.

Verkligheten är det man får förhålla sig till. När verkligheten förändras och förutsättningarna inte är exakt som de var för fem eller sex år sedan får man vara beredd att förändra sin egen hållning.

Jag fick inget svar av ministern i hennes senaste inlägg om huruvida hon har varit och träffat GKN i Trollhättan, öga mot öga, eller om GKN har varit på departementet och hälsat på.

Jag tror att det vore väldigt bra om detta skedde. Vad jag har förstått har man inte fått några löften, eller någonting, från Rymdstyrelsen som gör att man bedömer att man kan fullfölja det här programmet. Jag tror inte att det finns något självändamål för någon aktör i viktiga, avancerade europeiska högteknologiska program i att kliva av i onödan. Vilket värde skulle finnas i det? Vilket pr-mässigt värde skulle det finnas för ett företag i att kliva av någonting? Det skulle bara ge dålig pr.

Man måste se över om det är någonting som har förändrats den senaste tiden. Jag tror att det är väldigt viktigt att ministern tar ett möte öga mot öga.

I annat fall: Hur hanterar hon konsekvenserna som jag beskrev i mina två frågor? Vad gör ministern om det blir nedskärningar i Trollhättan? Blir det näringsminister Mikael Damberg och arbetsmarknadsminister Ylva Johansson som då får agera?

Det är viktigt att ha en plan även i den här frågan. Jag hoppas att dialogen kommer att innebära att det här programmet kan fullföljas av alla parter.

Anf. 134 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr talman! Jag tackar Hans Rothenberg för frågorna.

Som sagt: Den här dialogen förs mellan Rymdstyrelsen och GKN Aerospace. Rymdstyrelsen har redan varit väldigt välvillig och frigjort 190 miljoner kronor från framtida utbetalningar. Dessa pengar ligger utöver den penningssumma som var känd i samband med att man gjorde detta åtagande.

Nu vill GKN ha ytterligare pengar, och det är detta man sitter och förhandlar om. Jag kan inte som minister lägga mig i hur detta sköts av myndigheten, utan det ligger på myndigheten att föra den här dialogen vidare.

GKN Aerospace är, som sagt, det enda företag som har begärt pengar utöver summan som var utlovad i samband med att åtagandena gjordes. Om nya pengar ska tillföras kommer annat att behöva skäras bort, och då har man inget helhetsperspektiv på den svenska rymdverksamheten.

Det finns också risk för särbehandling av industriföretag. Det finns fler industriföretag som är med och levererar här, och dessa har inte krävt nya pengar.

Jag hoppas verkligen att detta inte är en ordning som Moderaterna förespråkar – att man kan komma i efterhand och be om mer pengar, att ministern eller regeringen sedan ska gå in och lova saker och att vi får olika sätt att hantera privata företag. Det är viktigt att de kan konkurrera på samma villkor och vara delaktiga i denna viktiga verksamhet.

Det finns säkert anledning att återkomma till denna fråga. Jag står naturligtvis bakom att vi även fortsättningsvis ska ha ett oberoende tillträde till rymden och att Sverige ska uppfylla sina åtaganden gentemot EU.

Anf. 135 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! Hans Rothenberg har frågat mig vad jag avser att göra för att öppna upp möjligheten för fler aktörer att köpa rättigheter på 700-megahertzbandet.

Den 31 oktober 2016 beslutade regeringen att 700-megahertzbandet får upplåtas för tillståndspliktiga tv-sändningar till och med den 31 maj 2018. Detta beslut föranledde Post- och telestyrelsen, PTS, att ställa in den frekvensauktion som var planerad att starta den 1 december i fjol.

Det är PTS uppgift att utforma de närmare villkoren för hur frekvenserna ska tilldelas i enlighet med lagen om elektronisk kommunikation. Hur PTS kommer att utforma spektrumtaket inför en kommande auktion går i dag inte att säga.

Rent allmänt bör det dock framhållas att när det gäller konkurrensen avseende spektrum och fastställande av spektrumtak vid auktioner bedömer PTS hela den relevanta marknaden. Det innebär att PTS i sin utformning av spektrumtaket tittar på hur hela marknaden ser ut när det gäller mobiloperatörernas spektrumtillgång av frekvenser med liknande egenskaper, det vill säga frekvenser under 1 gigahertz.

Det innebär att myndigheten i sin bedömning analyserar det totala innehavet av spektrum hos olika operatörer, vilket inkluderar frekvensinnehav i 800- och 900-megahertzbanden.

Jag ber om ursäkt om det blir lite tekniskt, kanske inte för Hans Rothenberg, men det kan finnas andra som inte tycker att det här är direkt vardagsspråk.

Anf. 136 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Då kan vi kanske försöka att tala på samma våglängd i den här frågan.

Ja, det här är extremt tekniskt. Det är svårt att ge en beskrivning utan att ge sig på alla de här begreppen. Men jag ska ge en bakgrund till att jag har skrivit interpellationen och ställt frågan till ministern.

År 2014 beslutade regeringen att öppna upp det så kallade 700-megahertzbandet för mobilt bredband från och med 2017. Spektrumet för 700-megahertzbandet är särskilt gynnsamt just för mobila bredbandstjänster i glesbygd, eftersom det ger en större ytmässig täckning för spektrumet i de högre banden. Därmed bidrar öppnandet av det här bandet till att förbättra mobiltäckningen i glesbygden. Det är ett viktigt steg för att kunna öka förutsättningarna för att bo och verka i glesbygden.

När Post- och telestyrelsen senast auktionerade ut ett spektrum rörde det sig om två gånger 30 megahertz i 800-megahertzbandet, det vill säga några hundra megahertz per grupp. Det är en frekvensbredd som en operatör behöver för att kunna använda sitt spektrum mest effektivt. Nu kommer jag in på det som frågan egentligen handlar om. Detta innebar att minst tre aktörer fick möjlighet att köpa spektrum i det här bandet. Men för den kommande auktioneringen av motsvarande megahertz, 700-bandet som vi talar om, har man i stället valt att sätta spektrumtaket vid 2 gånger 20 megahertz. Det innebär att om en aktör bjuder på rättigheterna till motsvarande det nya spektrumtaket kommer endast två aktörer att ha möjlighet

att köpa rättigheter. Bortsett från alla tekniska termer är det som är pudelns kärna att det innebär att det är färre aktörer som kan vara med. Det innebär också en konkurrensbegränsning.

Herr talman! I bredbandsstrategin för Sverige fastslog regeringen 2009 mycket ambitiöst att Sverige ska ha bredband i världsklass. Målet bör vara att 2020 ska 90 procent av hushållen och företagen ha tillgång till bredband med minst 100 megabit per sekund. Det är ett mål som PTS nu bedömer ska uppnås.

Till bredbandsmålet adderade regeringen 2011 i en digital agenda för Sverige målet att Sverige också ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter.

I Landsbygdskommitténs nyligen presenterade utredning föreslås som ett nytt mål att alla ska ha tillgång till bredband med minst 200 megabit per sekund år 2025.

I det här sammanhanget är det viktigt att fler ska ha möjlighet att buda på rättigheterna. Det är viktigt ur landsbygdsperspektiv, och det är viktigt ur konkurrensperspektiv.

Jag får inte riktigt kläm på i svaret om ministern är bekymrad över att det är färre aktörer som kan vara med och buda nu eller om det är någonting som inte spelar någon större roll, så låt detta vara min fråga här och nu.

Anf. 137 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! Det kan hända att Hans Rothenberg inte riktigt hängde med före jul, då vi ju allihop var trötta. Men regeringen antog precis före jul en ny bredbandsstrategi, som jag föreslagit, med kraftigt höjda ambitioner och målsättningar både för de mobila näten och för det fasta bredbandet till hushåll och företag. Det är mycket viktigt, för det innebär att vi har ambitionen i dag, i motsats till tidigare, att alla ska kunna få en bra och snabb tillgång till internet och även stabila och bra mobila nät över hela Sverige. Det kommer att kräva fortsatt stora investeringar, både från privata aktörer och från det offentliga, för att se till att glesbygden är med på ett bra sätt.

När det gäller de konkreta frågorna om hur nya band ska fördelas ut till företag har vi den ordningen att det är myndigheten Post- och telestyrelsen som beslutar om hur fördelningen ska ske. Nu har vi tillfälligt stoppat fördelningen och auktioneringen av det så kallade 700-bandet, men regeringens ambition är att det ska ut så snabbt som möjligt och att det helst inte ska dröja till 2018.

Post- och telestyrelsens tidigare förslag gällande sin tänkta auktion var inte att det måste vara bara två aktörer som skulle få spektrum, utan det fanns ett tak på 2 gånger 20 megahertz. Men Post- och telestyrelsen hade förberett för att det skulle kunna bli fem aktörer, för det är inte säkert att alla vill ha eller behöver köpa en så stor mängd. Det handlar ju väldigt mycket om vad man har redan tidigare. Det är inte så att det är ett nytt system för varje nytt band, utan operatörerna kan till exempel ha 4G i flera olika band. Det kan finnas enskilda operatörer som börjar få fullt i sitt nät och behöver mer kapacitet och då kanske köper 2 gånger 20, medan andra har större utrymme kvar och kanske bara behöver 2 gånger 5 megahertz.

Om PTS skulle fullfölja den auktion som man hade förberett skulle det kunna bli fler än två, kanske tre, fyra eller fem, som till slut köper delar av de här banden på auktionen och lägger dem till sitt tidigare innehav och på det sättet stärker och bygger ut sina nät.

Avslutningsvis är jag inte orolig för att PTS förslag skulle leda till minskad konkurrens – vi har redan konkurrens ute på näten – utan jag tror att PTS tänker igenom det här väldigt noga. Jag har stort förtroende för att de klarar av att sköta den här delen.

Anf. 138 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Tack för svaret! Jag tolkar det ändå som att ministern har ambitionen att det ska vara fler aktörer med i upphandlingsförfarandet, men då är det viktigt att det sker på ett sätt så att det görs möjligt.

Jag utgår från att det förs en dialog mellan regeringen och myndigheten. Även om Axel Oxenstierna ville ha strikta spärrar mellan myndighetsutövningen, lagstiftningen och den verkställande makten måste det ändå finnas utrymme för regeringen att delge sin ambition här.

Vi talar om två saker: dels om konkurrensfrågan, dels om tilldelningsförfarandet. Vad gäller konkurrensen nämns främjandet av konkurrensen som en av två huvudsakliga faktorer för att uppnå lagens övergripande mål. Både mål och framgångsfaktorer anges i lagens portalparagraf. Den säger att ”syftet skall uppnås främst genom att konkurrensen och den internationella harmoniseringen på området främjas. Samhällsomfattande tjänster skall dock alltid finnas tillgängliga på för alla likvärdiga villkor i hela landet till överkomliga priser.”

Beträffande tillståndsgivningen kan regeringen inte bara peka på att det är PTS ansvar. Det anges att regeringen *eller* den myndighet som regeringen bestämmer – regeringen kan alltså vara den som bestämmer – är den som beslutar om vilka villkor som ska gälla vid tillståndsgivningen. Det är således fullt möjligt för regeringen att göra en regeringsfråga av detta om den skulle vilja komma dithän.

Jag tror att det är viktigt att sätta in detta i ett sammanhang. När mobil- och datatäckning blir mer eller mindre som en nytting som man kan jämföra med tillgång till rinnande vatten och frisk luft får detta inte falla på grund av att det skapas onödigt trånga oligopol. Det räcker med att man själv blir utan mobiltelefon och den tillgång till information som i dag är vardagsmat under några timmar för att man ska känna sig förflyttad ungefär två decennier tillbaka i tiden.

Med tanke de långa avstånd som finns mellan människor är landsbygden extremt känslig för detta, vilket jag tror att ministern i allra högsta grad ställer upp på.

Anf. 139 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! Jag håller verkligen med Hans Rothenberg om att det är oerhört viktigt för speciellt landsbygden att vi har bra mobila nät i Sverige. Jag skulle kanske inte säga att det är lika viktigt som rinnande vatten och frisk luft, men i det moderna samhället är det otroligt viktigt. Det är fullt rimligt att jämföra med annan infrastruktur som el eller vägar. Detta är också anledningen till att regeringen kraftigt har höjt ambitionerna för att hela Sverige ska vara med och ha bra mobila nät och tillgång till fast bredband inom några få år.

När det gäller den konkreta frågan om tilldelning och hur det går till kan jag hålla med om att det är regeringen som styr myndigheterna. Det finns en möjlighet att styra. Man kan göra det genom lagstiftning, genom regleringsbrev och på andra sätt. Men jag tror att regeringen ska akta sig för att gå in i ett enskilt beslut, för då finns en risk att den bryter mot grundlag och konstitution. Jag har varit med i KU lite för länge för att vilja ta den risken.

Med den erfarenhet jag har tycker jag inte heller att man behöver vara särskilt rädd för att konkurrensen just nu ska minska. Vi har ganska bra konkurrens vad gäller utbyggnaden av både mobila nät och bredband i Sverige. Den är bland de bästa i hela Europa. Vår strategi med marknadsstyrd utveckling fungerar hittills relativt väl.

När man tilldelar ett nytt spektrum och ett nytt område som ska auktioneras ut för att marknaden ska få ytterligare kapacitet för mobilnäten behöver det inte alls betyda att konkurrensen minskar. Även om det bara skulle vara två, tre eller fyra företag som får tillgång till 700-bandet, efter att vi kanske har fördelat till försvaret – de har också haft ambitioner att få del av detta nät – och blåljusmyndigheterna, behöver det inte betyda mindre konkurrens. De andra näten och frekvensbanden som redan är utauktionerade finns kvar. Konkurrensen fortsätter.

Det viktigaste är att vi får en auktionering för dem som redan har trångt i sina nät. Detta är ett skäl till att det är bråttom. Ju fortare vi får ut detta, desto bättre blir konkurrensen, även om det bara skulle bli två aktörer som till slut skulle köpa, menar jag.

Anf. 140 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Jag tolkar ministrarnas svar som att detta är en fråga som regeringen kommer att ha ögonen på. Att gå från tre möjliga aktörer till två är inte som att minska från 30 till 20, utan det är en mycket smalare väg. Jag hoppas verkligen att alla inblandade parter – såväl myndigheten som regeringen – kommer att göra ytterligare ansträngningar för ökad konkurrens på området.

Jag kommer att följa frågan om tillförlitliga bredband, oavsett om det är i storstad eller på landsbygd. Jag tackar ministern för debatten. Nu tänker jag ägna mig åt att utveckla en plan för tillförlitliga stämband.

Anf. 141 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! Jag tycker att man ska vara rädd om sina band, oavsett om det är stämband eller de megahertzband som vi talar om här, för de är naturtillgångar som är ändliga. De går åtminstone inte att byta ut hur som helst. Både stämbanden och de frekvensband vi talar om är en naturtillgång som vi ska vara försiktiga med.

Konkurrensen på detta område är väldigt viktig. Det är den som ser till att vi får en bra situation och möjligheter för svenska konsumenter, företag och hushåll att kunna använda internet och mobiltelefoner på ett sätt som inte kostar skjortan. Man kan vara aktiv, och det bidrar till att Sverige också är med i världstoppen när det gäller att ta fram nya appar, nya användningsområden och ny teknik. Det skapas också nya företag på området.

Jag är glad över att vi ligger långt framme och att svenska konsumenter ligger långt framme. Jag är också glad över att vi har en myndighet med

bra kompetens på området. Jag litar på att den kommer att se till att vi fortsatt har bra konkurrens. Och när vi lägger till ny kapacitet till befintliga nät tror jag inte att det bidrar till mindre konkurrens utan att den snarare ökar och att möjligheterna för fler företag att vara med förbättras.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2016/17:53
12 januari

Svar på
interpellationer

§ 14 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

EU-dokument

KOM(2016) 811 Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt vad gäller tillfällig tillämpning av ett allmänt förfarande för omvänd betalnings-skyldighet på leveranser av varor och tjänster över ett visst tröskel-värde

KOM(2016) 815 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och av förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 (Text av betydelse för EEA och Schweiz)

KOM(2016) 825 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur unionen och om upphävande av förordning (EG) nr 1889/2005

§ 15 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 11 januari

2016/17:220 Migrationsverkets handläggningstider

av *Cecilie Tenfjord-Toftby* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:221 Allmänhetens förtroende för polisen

av *Lars-Arne Staxäng* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

§ 16 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 11 januari

2016/17:624 Neddragningar inom polisen i Västmanland

av *Roger Haddad* (L)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:625 Myndigheternas it-säkerhet

av *Lotta Olsson* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

**2016/17:626 Åtgärder med anledning av ökad efterfrågan på svart-
arbete**

av *Lotta Olsson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2016/17:627 Privat näringsverksamhet och jäv

av *Boriana Åberg* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

§ 17 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 11 januari

2016/17:555 Uppföljning av biståndsbudgeten

av *Sofia Arkelsten* (M)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2016/17:522 Bistånd till Burma

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2016/17:528 Polisens ansvar för medborgarnas trygghet

av *Maria Malmer Stenergard* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:533 Bolagisering av socialtjänster

av *Kent Härstedt* (S)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:537 Ändring av juridisk könstillhörighet

av *Hillevi Larsson* (S)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2016/17:540 Drönarfotografering

av *Thomas Finnborg* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:541 Väckande vårdköer

av *Thomas Finnborg* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2016/17:561 Företrädaransvaret och skatteintäkter

av *Maria Malmer Stenergard* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2016/17:550 Smittskyddet

av *Jenny Petersson* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

**2016/17:551 Bortprioritering av stödet till arbetet mot hiv och andra
smittsamma sjukdomar**

av *Jenny Petersson* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2016/17:549 Ökad otrygghet i Järvaområdet

av *Amir Adan* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:557 Tullens befogenheter

av *Lars-Arne Staxäng* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:546 Vittneskyddet

av *Lars-Arne Staxäng* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:583 Drönare i näringslivet

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)
till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2016/17:593 Modern teknik som verktyg inom de gröna näringarna

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2016/17:594 Länsstyrelserna och företagsklimatet

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2016/17:545 Straff för människosmuggling

av *Lars-Arne Staxäng* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:554 Överklagande av statusförklaring

av *Johanna Jönsson* (C)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:559 Polisiär närvaro i Jämtlands län

av *Saila Quicklund* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:562 En haverikommission mot barnnäktenskap

av *Christina Örnebjär* (L)
till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:582 Vattenbrist och nationell säkerhet

av *Peter Persson* (S)
till miljöminister Karolina Skog (MP)

2016/17:580 Myndigheternas budgetramar

av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

**2016/17:568 Beredningen av Barns och ungas rätt vid tvångsvård
(SOU 2015:71)**

av *Christina Örnebjär* (L)
till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:577 Lättillgängligt stöd

av *Eva Lindh* (S)
till statsrådet Åsa Regnér (S)

**2016/17:575 Ändrade beskattningsregler för ökad privatbostadsut-
hyrning**

av *Ewa Thalén Finné* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2016/17:574 Placering av barn och unga på stödboenden

av *Jenny Petersson* (M)
till statsrådet Åsa Regnér (S)

Prot. 2016/17:53
12 januari

2016/17:592 Boendialternativ för barn och unga på stödboende
av *Jenny Petersson* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:591 Kommunernas placering av barn och unga på stödboende

av *Jenny Petersson* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:586 Brister på HVB-hem

av *Jenny Petersson* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:589 Brister i socialtjänsten

av *Jenny Petersson* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

**2016/17:595 Det juridiska ansvaret inom lagstiftningen om kassa-
registret**

av *Lars-Arne Staxäng* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:596 Allemansrätten och markägarens intressen

av *Lars-Arne Staxäng* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2016/17:600 Straffrättslig reglering av våld mot polishundar

av *Roger Haddad* (L)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:601 Post i glesbygd

av *Saila Quicklund* (M)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

§ 18 Kammaren åtskildes kl. 16.08.

Sammanträdet leddes
av förste vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.43,
av andre vice talmannen därefter till och med § 13 anf. 138 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 4 Svar på interpellation 2016/17:200 om FRA och kontrollen.....	3
Anf. 1 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	3
Anf. 2 STIG HENRIKSSON (V)	4
Anf. 3 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	4
Anf. 4 STIG HENRIKSSON (V)	5
Anf. 5 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	6
Anf. 6 STIG HENRIKSSON (V)	7
Anf. 7 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	7
§ 5 Svar på interpellation 2016/17:201 om miljökrav vid militärövningar	8
Anf. 8 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	8
Anf. 9 CARL SCHLYTER (MP)	9
Anf. 10 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	10
Anf. 11 CARL SCHLYTER (MP)	10
Anf. 12 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	10
Anf. 13 CARL SCHLYTER (MP)	11
Anf. 14 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	11
§ 6 Svar på interpellation 2016/17:186 om sjömäns skattevillkor	12
Anf. 15 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	12
Anf. 16 HANS ROTHENBERG (M)	12
Anf. 17 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	13
Anf. 18 HANS ROTHENBERG (M)	14
Anf. 19 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	15
Anf. 20 HANS ROTHENBERG (M)	16
Anf. 21 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	16
§ 7 Svar på interpellation 2016/17:188 om skatten och entreprenören.....	17
Anf. 22 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	17
Anf. 23 JÖRGEN WARBORN (M)	18
Anf. 24 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	18
Anf. 25 JÖRGEN WARBORN (M)	19
Anf. 26 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	20
Anf. 27 JÖRGEN WARBORN (M)	20
Anf. 28 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	20

§ 8 Svar på interpellation 2016/17:190 om konsekvenser av solskatten	21
Anf. 29 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	21
Anf. 30 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M)	21
Anf. 31 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	22
Anf. 32 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M)	23
Anf. 33 JÖRGEN WARBORN (M).....	23
Anf. 34 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	24
Anf. 35 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M)	24
Anf. 36 JÖRGEN WARBORN (M).....	25
Anf. 37 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	25
§ 9 Svar på interpellation 2016/17:197 om skatt på finansiell verksamhet	26
Anf. 38 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	26
Anf. 39 JÖRGEN WARBORN (M).....	26
Anf. 40 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	27
Anf. 41 JÖRGEN WARBORN (M).....	28
Anf. 42 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	29
Anf. 43 JÖRGEN WARBORN (M).....	29
Anf. 44 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	29
Ajournering	30
Återupptaget sammanträde	30
§ 10 Frågestund	30
Anf. 45 ANDRE VICE TALMANNEN	30
<i>Bostadsbristen</i>	30
Anf. 46 EWA THALÉN FINNÉ (M).....	30
Anf. 47 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP).....	31
Anf. 48 EWA THALÉN FINNÉ (M).....	31
Anf. 49 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP).....	31
<i>Landsbygdskommitténs betänkande</i>	31
Anf. 50 MONICA HAIDER (S)	31
Anf. 51 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	32
Anf. 52 MONICA HAIDER (S)	32
Anf. 53 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	32
<i>Klassificeringen av barnpornografibrott</i>	32
Anf. 54 LINDA SNECKER (V)	32
Anf. 55 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	32
Anf. 56 LINDA SNECKER (V)	33
Anf. 57 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	33
<i>Rätten till personlig assistans</i>	33

Anf. 58 EMMA HENRIKSSON (KD).....	33
Anf. 59 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	34
Anf. 60 EMMA HENRIKSSON (KD).....	34
Anf. 61 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	34
<i>Postnords användning av utländska underleverantörer.....</i>	<i>34</i>
Anf. 62 JOHAN NISSINEN (SD).....	34
Anf. 63 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	35
Anf. 64 JOHAN NISSINEN (SD).....	35
Anf. 65 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	35
<i>Åtgärder för tryggare bostadsområden</i>	<i>35</i>
Anf. 66 CARINA OHLSSON (S)	35
Anf. 67 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	36
Anf. 68 CARINA OHLSSON (S)	36
Anf. 69 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	36
<i>Situationen för årsrika människor</i>	<i>36</i>
Anf. 70 BARBRO WESTERHOLM (L).....	36
Anf. 71 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	36
Anf. 72 BARBRO WESTERHOLM (L).....	37
Anf. 73 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	37
<i>Följderna av gräns- och id-kontroller i Öresundsregionen.....</i>	<i>37</i>
Anf. 74 RASMUS LING (MP).....	37
Anf. 75 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	37
Anf. 76 RASMUS LING (MP).....	38
Anf. 77 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	38
<i>3:12-reglernas effekter på jobben.....</i>	<i>38</i>
Anf. 78 LARS HJÄLMERED (M).....	38
Anf. 79 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	39
Anf. 80 LARS HJÄLMERED (M).....	39
Anf. 81 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	39
<i>Regeringens politik för personlig assistans</i>	<i>39</i>
Anf. 82 HANNA WIGH (SD).....	39
Anf. 83 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	40
Anf. 84 HANNA WIGH (SD).....	40
Anf. 85 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	40
<i>Besöksnäringen.....</i>	<i>41</i>
Anf. 86 EMILIA TÖYRÄ (S)	41
Anf. 87 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	41
Anf. 88 EMILIA TÖYRÄ (S)	41
Anf. 89 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	41
<i>Samarbete på försvarsområdet.....</i>	<i>42</i>
Anf. 90 HANS WALLMARK (M)	42

Anf. 91 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	42
Anf. 92 HANS WALLMARK (M)	42
Anf. 93 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	43
<i>Välfärd i hela landet</i>	43
Anf. 94 MONICA GREEN (S)	43
Anf. 95 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	43
Anf. 96 MONICA GREEN (S)	43
Anf. 97 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	44
<i>Inriktningar på gymnasiets naturbruksprogram</i>	44
Anf. 98 ALEXANDRA ANSTRELL (M)	44
Anf. 99 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	44
Anf. 100 ALEXANDRA ANSTRELL (M)	45
Anf. 101 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	45
<i>Bostadsbyggande som ett medel för minskad segregation</i>	45
Anf. 102 JOHANNA HARALDSSON (S)	45
Anf. 103 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP).....	45
Anf. 104 JOHANNA HARALDSSON (S)	45
Anf. 105 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP).....	45
<i>Utbildningspolitiken och matchningen på arbetsmarknaden</i>	46
Anf. 106 ROZA GÜCLÜ HEDIN (S).....	46
Anf. 107 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	46
Anf. 108 ROZA GÜCLÜ HEDIN (S).....	46
Anf. 109 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	47
<i>Skulthantering vid skilsmässa</i>	47
Anf. 110 HILLEVI LARSSON (S).....	47
Anf. 111 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	47
<i>Postnord och villkoren vid statlig upphandling</i>	47
Anf. 112 TERES LINDBERG (S)	47
Anf. 113 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	48
Anf. 114 TERES LINDBERG (S)	48
Anf. 115 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	48
Anf. 116 ANDRE VICE TALMANNEN	49
§ 11 Svar på interpellation 2016/17:191 om IB-programmets (International Baccalaureate) ändrade förutsättningar	49
Anf. 117 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	49
Anf. 118 ALEXANDRA ANSTRELL (M)	50
Anf. 119 MARIA STOCKHAUS (M)	51
Anf. 120 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	52
Anf. 121 ALEXANDRA ANSTRELL (M)	53
Anf. 122 MARIA STOCKHAUS (M)	53

Anf. 123 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	54
Anf. 124 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	54
Anf. 125 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	55
§ 12 Svar på interpellation 2016/17:193 om den svenska rymdnäringsen.....	55
Anf. 126 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	55
Anf. 127 HANS ROTHENBERG (M).....	57
Anf. 128 LARS HJÄLMERED (M).....	58
Anf. 129 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	59
Anf. 130 HANS ROTHENBERG (M).....	59
Anf. 131 LARS HJÄLMERED (M).....	60
Anf. 132 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	61
Anf. 133 HANS ROTHENBERG (M).....	61
Anf. 134 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	62
§ 13 Svar på interpellation 2016/17:182 om det mobila bredbandsnätet.....	63
Anf. 135 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP).....	63
Anf. 136 HANS ROTHENBERG (M).....	63
Anf. 137 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP).....	64
Anf. 138 HANS ROTHENBERG (M).....	65
Anf. 139 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP).....	65
Anf. 140 HANS ROTHENBERG (M).....	66
Anf. 141 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP).....	66
§ 14 Bordläggning.....	67
§ 15 Anmälan om interpellationer.....	67
§ 16 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	67
§ 17 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	68
§ 18 Kammaren åtskildes kl. 16.08.....	70